

Proiect de management al Muzeului Național Secuiesc pe perioada 2017- 2022

Prezentul Proiect de management a fost elaborat în conformitate cu cerințele Caietului de obiective aprobat prin Dispoziția nr.130/2017 a președintelui Consiliului Județean Covasna, pentru Muzeul Național Secuiesc-Székely Nemzeti Múzeum, aflat în subordinea sa, în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 189/2008 privind managementul instituțiilor publice de cultură, aprobată prin Legea nr. 269/2009, cu modificările și completările ulterioare.

I. Tipul instituției publice de cultură este muzeu, denumită în continuare instituția.

În temeiul prevederilor din Regulamentul de organizare și funcționare, respectiv a Legii muzeelor și a colecțiilor publice nr. 311/2003 cu modificările și completările ulterioare, **Muzeul Național Secuiesc-Székely Nemzeti Múzeum** funcționează în subordinea Consiliului Județean Covasna ca muzeu, conform Hotărârii nr. 130/2013 aprobat de Consiliul Județean Covasna.

Finanțarea **Muzeul Național Secuiesc-Székely Nemzeti Múzeum** din Sf.Gheorghe se realizează din venituri proprii, din alocații de la bugetul județului Covasna precum și din alte surse.

Conform actului de organizare a instituției, obiectivele sunt următoarele:

Muzeul Național Secuiesc-Székely Nemzeti Múzeum este o instituție cultural-științifică de drept public, care și-a propus cercetarea, păstrarea și prezentarea moștenirii culturale a comunității și a memoriei culturale regionale din Ținutul Secuiesc. Muzeul Național Secuiesc își îndeplinește misiunea sa muzeală, culturală și științifică prin îndeplinirea unor atribuții, respectiv prin desfășurarea de activități specifice multiple în domeniul colecționării, conservării, restaurării, protecției, evidenței, cercetării, evaluării și valorificării spirituale a bunurilor din patrimoniul cultural național, regional și local.

În paralel cu Regulamentul de organizare și funcționare al MNS, pentru perioada 2017-2022, strategia MNS vizează totodată și satisfacerea nevoilor culturale ale comunității prin îndeplinirea următoarelor obiective:

- asigurarea unui cadru favorabil evenimentelor culturale organizate în/și de muzeu:
a expozițiilor, a conferințelor, a întâlnirilor cu scriitori;

- transformarea într-o alternativă importantă pentru tineri, copii și familii în privința modului obișnuit de petrecere a timpului liber;
- păstrarea imaginii pozitive în rândul specialiștilor și a comunității;
- îmbunătățirea procesului managerial privind organizarea, coordonarea, controlul și evaluarea în vederea realizării obiectivelor propuse;
- valorificarea patrimoniului, pe care muzeul le expunse în expozițiile de bază permanente sau temporare, cu intenția ca cercetătorii, specialiștii să cerceteze și să valorifice acest patrimoniu.
- punerea la dispoziția diversilor specialiști a unor materiale din arhiva și biblioteca muzeului, sau a unor piese din cadrul colecțiilor pentru a fi cercetate, documentate, publicate, înțelese.
- justificarea expozițiilor organizate prin stabilirea tematicii, prin scopul și prin obiectivele urmărite. Tematicile alese sunt în concordanță nu numai cu patrimoniul muzeului, dar și cu diverse evenimente sau idei care preocupă societatea contemporană, astfel urmărind educarea vizitatorilor sau aniversarea unor evenimente, având în vedere și publicul țintă.
- asigurarea integrității, securității, conservării și restaurării bunurilor clasate în patrimoniul cultural național mobil care fac obiectul patrimoniului muzeal
- asigură realizarea evidenței și, după caz, clasarea bunurilor care fac obiectul patrimoniului muzeal;
- asigură și să garantează accesul publicului și al specialiștilor la bunurile care constituie patrimoniul muzeal;
- previne folosirea patrimoniului muzeal în alte scopuri decât cele prevăzute de reglementările legale în vigoare;
- asigură paza muzeului și a colecțiilor publice și dotarea acestora cu sisteme de protecție eficiente;
- încheie contracte de asigurare parțială sau integrală, în funcție de obligațiile ce le revin potrivit prevederilor Codului civil, pentru bunurile mobile și imobile care fac obiectul patrimoniului muzeal, conform dispozițiilor legale în vigoare;
- asigură prevenirea, localizarea și stingerea incendiilor;

- obține autorizarea funcționării, acreditarea și, după caz, reacreditarea muzeului sau a colecției publice, în conformitate cu prevederile legale în vigoare;

II. Misiunea instituției

Popularizarea cercetărilor științifice, conștientizarea valorilor spirituale păstrate în muzeu, colaborare cu alte instituții muzeale, activități de pedagogie muzeală în colaborare cu școli.

III. Date privind evoluțiile economice și socioculturale specifice comunității în care instituția își desfășoară activitatea.

Fondat în satul Imeni ca o colecție particulară de interes local, primind apoi prestigiosul nume de Muzeul Național Secuiesc, instituția a devenit cel mai prestigios lăcaș de cult al Secuimii. Exemplul fondării unui muzeu a fost preluat de la noi de către celelalte orașe din Ținutul Secuiesc. Cea mai palpabilă expansiune a muzeului nostru s-a produs chiar în județul nostru, prin întemeierea unor filiale ca cel de la Târgu Secuiesc, Cernat, Baraolt, Zăbala, Galeria de Artă „Gyárfás Jenő” din Sf. Gheorghe, respectiv Spațiul Expozițional de Artă Contemporană Magma.

IV. Dezvoltarea specifică a instituției

Muzeul Național Secuiesc a fost fondat de o persoană particulară Csereyné Zathurecky Emilia în perioada dualismului austro-ungar, într-o perioadă de ascensiune economică socială și politică a acestei comunități. După cel de al doilea război mondial, în epoca comunistă instituția a fost naționalizată. În prezent, din punct de vedere financial este subordonat Consiliului Județean Covasna.

Consiliul Județean Covasna, prin activitatea Muzeului Național Secuiesc – Székely Nemzeti Múzeum din Sfântu Gheorghe, asigură: realizarea și exploatarea moștenirii spirituale; promovarea cunoștințelor noi; încurajarea cercetărilor științifice; susținerea spiritului colectiv; stabilește relații de parteneriat cu muzei și instituții înfrățite.

Regulamentul de organizare și funcționare a instituției publice de cultură, aprobat prin Hotărârea nr. 130/2013, este anexat la prezentul proiect de management (anexa nr.1).

Scurtă descriere a posturilor din instituție pe anul 2012-2016:

Analiza statului de funcții:

Posturi	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016
Total:	49,5	49,5	48	48	48
Personal de conducere	6	6	6	6	6
Personal de specialitate	20,5	20,5	19	22	22
Personal administrativ	15	15	15	13	13
Personal de pază	8	8	8	7	7

După specificul muncii de specialitate și natura colecțiilor, Muzeul Național Secuiesc este organizat într-un număr de 4 servicii interne localizate la sediu, respectiv este reprezentat în județul Covasna cu un număr de 6 secții externe, după cum urmează:

- Biblioteca
- Secția de etnografie
- Secția de istorie-arheologie
- Secția științele naturii

respectiv Serviciul administrativ, cu Compartimentul finanțier-contabil și Compartimentul administrativ-gospodăresc, de supraveghere și pază.

Secțiile externe sunt:

- Galeria de Artă „Gyárfás Jenő”, municipiul Sfântu Gheorghe – momentan spațiul este în reabilitare totală
- Spațiul Expozițional Magma din municipiul Sfântu Gheorghe
- Muzeul de Istorie a Breslelor „Incze László” din municipiul Târgu Secuiesc
- Muzeul „Haszmann Pál” din comuna Cernat
- Muzeul Depresiunii Baraolt din orașul Baraolt
- Muzeul Etnografic Ceangăiesc din comuna Zăbala

Conducerea instituției

Conform prevederilor art. 4 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 189 din 25 noiembrie 2008, privind managementul instituțiilor publice de cultură, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 269/2009, conducătorul instituției, respectiv

managerul, este desemnat în urma câștigării concursului de proiecte de management, organizat de Consiliul Judeșean Covasna.

Conform Dispoziției nr. 130/2017 a Consiliului Județean Covasna, privind aprobarea Caietului de obiective în vederea elaborării proiectului de management pentru Muzeul Național Secuiesc-Székely Nemzeti Múzeum

Conform Dispoziției nr. 131/2017 a Consiliului Județean Covasna, privind aprobarea rezultatelor finale ale evaluărilor finale a managementului Muzeul Național Secuiesc-Székely Nemzeti Múzeum, prin care s-a stabilit termenul de depunere a noului proiect de management.

Atribuțiile principale ale managerului sunt următoarele:

- Elaborează și propune spre aprobare autorității proiectul de buget al instituției;
- Decide asupra modului de utilizare a bugetului aprobat al instituției, conform prevederilor contractului de management, cu respectarea procedurilor legale, fiind ordonator de credite pentru bugetul acesteia;
- Selectează, angajează și concediază personalul salariat, în condițiile legii;
- Negociază clauzele contractelor de muncă, în condițiile legii;
- Negociază clauzele contractelor încheiate conform predecerilor codului civil să, după caz, conform legilor speciale;
- Dispune, în funcție de rezultatele evaluării performanțelor profesionale ale salariaților, menținerea, diminuarea sau creșterea drepturilor salariale ale acestora, precum și alte măsuri legale ce se impun;
- Reprezintă instituția în raporturile cu terții;
- Încheie acte juridice în numele și pe seama instituției, în limitele de competență stabilite prin contractul de management.

Managerul îndeplinește și alte atribuții stabilite prin contractual de management, prin regulamentul de organizare și funcționare a instituției sau prevăzute de lege.

Bugetul

În perioada 2012-2016 au fost prevăzuți și realizati indicatorii economici din tabelul de mai jos:

2012

Nr.crt.	Categorii	Prevăzut / în lei	Realizat/ în lei
1.	Venituri proprii(totalitatea surselor atrase)	1.819.500	925.310

2013

Nr.crt.	Categorii	Prevăzut / în lei	Realizat/ în lei
1.	Venituri proprii(totalitatea surselor atrase)	2.527.750	2.131.884
2.	Subvenții / Alocății	2.375.000	1.966.395
3.	Cheltuieli de capital	526.500	177.058
4.	Cheltuieli de personal	1.000.000	977.619
5.	Alte categorii (bunuri și servicii)	1.001.250	927.207

2014

Nr.crt.	Categorii	Prevăzut / în lei	Realizat/ în lei
1.	Venituri proprii(totalitatea surselor atrase)	2.240.160	2.151.510
2.	Subvenții / Alocății	2.100.160	2.007.391
3.	Cheltuieli de capital	332.000	251.392
4.	Cheltuieli de personal	1.011.160	1.010.906
5.	Alte categorii (bunuri și servicii)	897.000	889.212

2015

Nr.crt.	Categorii	Prevăzut / în lei	Realizat/ în lei
1.	Venituri proprii(totalitatea surselor atrase)	2.483.830	2.372.378
2.	Subvenții / Alocății	2.338.830	2.223.091
3.	Cheltuieli de capital	310.000	217.769
4.	Cheltuieli de personal	1.106.000	1.093.986
5.	Alte categorii (bunuri și servicii)	1.067.830	1.060.623

2016

Nr.crt.	Categorii	Prevăzut / în lei	Realizat/ în lei
1.	Venituri proprii(totalitatea surselor atrase)	2.746.400	2.625.123
2.	Subvenții / Alocății	2.591.000	2.473.696
3.	Cheltuieli de capital	245.000	165.957
4.	Cheltuieli de personal	1.406.000	1.390.576
5.	Alte categorii (bunuri și servicii)	1.095.400	1.068.590

- a) Gradul de acoperire din venituri proprii a cheltuielilor instituției (94%)
- b) Gradul de acoperire din surse atrase (6%)
- c) Veniturile proprii realizate din activitatea de bază, specific instituției, pe categorii de bilete/tarife practicate: preț întreg/preț redus/ bilet professional/ bilet onorific, abonamente, cu menționarea celorlalte facilități practicate: total- conform tabelului

Nr.crt.	Denumire servicii	2013	2014	2015	2016
1.	Venituri din bilete intrare	87.879	95.625	101.501	99.130
2.	Venituri din cărți, tipărituri	12.797	15.973	11.416	27.644
3.	Venituri din săpături arheologice	7.418,2	11.000	13.594,8	5.600
4.	Alte venituri (foto, ghidaj, închirieri)	2.382	1.782	2.616,2	2.390
Total an:		110.476,2	124.380	129.128	134.764

- d) Poderea veniturilor proprii în totalul veniturilor 6%;
- e) Podnerea cheltuielilor de personal din totalul cheltuielilor;

Anul	Pondere
2012	50 %
2013	40 %
2014	45 %
2015	46 %
2016	53 %

f) Ponderea cheltuielilor de capital din bugetul total:

Anul	Pondere
2012	4 %
2013	10 %
2014	12 %
2015	9 %
2016	6 %

g) Gradul de acoperire a salariilor din subvenție 100%;

4.1.Scurt istoric

Anii 2000-2010: Achiziționarea unui teren pentru extinderea muzeului, rularea unui amplu program de reabilitare a infrastructurii clădirii sediului muzeului cît și a clădirii secției de artă, rularea unui proiect de restaurare a unor obiecte muzeale din patrimoniul propriu: Codicele Apor, altarul din Zăbala, porțile secuiești și casa țărănească din incinta muzeului, restaurarea statuii de piatră a soldatului de la Reci, rularea unui program de realizare a unor obiecte proiectate de arhitectul Károly Kós: mobilierul de la sala festivă, balustrada din casa scării, blazonul muzeului în mozaic, consolidarea relațiilor de parteneriat cu instituții muzeale și de cultură din țară și din străinătate, îmbunătățirea condițiilor de muncă a angajaților, avansarea în grade după merit a angajaților, organizarea de team buildinguri pentru angajați, fondarea de secții noi la Baraolt și Spațiul Expozițional de Artă Contemporană Magma din Sf.Gheorghe.

Anii 1990: Refacerea expozițiilor permanente cerute de caracterul original al muzeului și a legăturilor artistice-culturale-științifice cu instituțiile maghiare(respective legături noi olandeze, germane în cazul Galeriei de Artă, cu o clădire neînnoită).

Anii 1970-1980: A fost construită aripa nouă a clădirii principale, conform proiectului inițial, au fost înființate secții noi (Tg.Secuiesc, cernat, Bățani Mici, Galeri de Artă); desăvârșirea secției etnografice în aer liber; prima expoziție Medium de artă plastică experimentală contemporană (organizată de Imre Baász, va deveni internațională); anuarele bilingve Aluta; sechestrarea unor obiecte pentru Muzeul Național de Istorie a României; înlocuirea forțată a expozițiilor cu altele, uniforme în toată țara, spre a propaga viziunea "istoriografică" a dictaturii comuniste.

Anii 1960-1970: Începând cu Sándor Kovács, angajarea unor specialiști proprii de științele naturii, de istorie, de etnografie, de arte, activitatea lor marcantă; Zoltán Székely asigură prezență constant muzeului inclusiv în lumea științifică internațională prin cercetările sale arheologice din sud-estul Transilvaniei.

Anii 1950: Este cea mai mare colecție muzeală maghiară din provincie din Bazinul Carpațic (500 000 de obiecte) înainte de sechestrarea arhivei; pionierat în reorganizarea muzeelor din România, sub presiuni deosebite ideologice, totuși cu posibilități de inițiativă; prima expoziție de științele naturii din România, reorganizată după principii evoluționiste; primul anuar muzeistic de provincie din timpul perioadei comuniste, atât pentru România, cât și pentru lumea muzeelor maghiare.

Anii 1940: Institutul lui János Herepei primește cea mai mare subvenție de stat ungurească între muzeele din provincie, este singurul muzeu cu rang de colecție publică din Transilvania de Nord, cercetări complexe etnografice și arhivistice; primul dicționar maghiar regional istoric din Transilvania; pierderi grele de război la Zalaegerszeg; ariergarda rețelei autonome de muzee și biblioteci maghiare din România.

Anii 1930: Programele lui Vilmos Csutak – prima expoziție etnografică maghiară în aer liber (a doua în România); cercetări regionale ale Secuimii, axate pe științele naturii; vol. III al Diplomatarului Secuiesc; prima restaurare a unui monument istoric arhitectural; efectuată de o instituție profesională maghiară minoritară; administrator și gerant al singurului avut obștesc retrocedat unei comunități maghiare minoritare în perioada interbelică (în schimbul valorilor Fundației Gojdu de la Budapesta).

Anii 1920: rămâne singura instituție științifică maghiară minoritară de după război; muzeu mult apreciat din partea vieții științifică și politice românești; Expoziția etnografică de la Geneva; Expoziția etnografică transilvăneană de la Berlin; concert de pian dat de Béla Bartók; prima culegere de folclor cu fonograf între maghiarii din Moldova; Volumul Omagial din 1929 cu lucrări preliminare pentru o monografie a Secuimii.

Anii 1910: edificarea clădirilor proprii ale muzeului, proiectate de Károly Kós; colaboratori noi cu experiență muzeografică; continuarea cercetării de teren la nivelul Secuimii; începutul organizării Galeriei de Artă; punerea bazelor Arhivei Naționale Secuiești; câștigarea unui statut autonom unic: tezaur comun al comunității secuiești, administrat de o fundație independentă (și nu de o asociație).

Anii 1900: Expoziția mondială de la Paris; activitatea etnografică, de științele naturii, istorică a profesorilor din Colegiul Székely Mikó; antrenarea elevilor în aceasta; contribuția politică și cea științifică a primarului Ferenc Gödri; Ferenc László își începe săpăturile preistorice de faimă mondială.

Anii 1890: sub tutela Colegiului Székely Mikó; Inspectoratul General al Muzeelor și Bibliotecilor din Ungaria găsește aici la momentul instituționalizării sale singurele colecții etnografice din cele nouă muzee maghiare din provincie, care merită sprijin finanțiar din partea statului.

Anii 1880: Academia Maghiară de Științe editează Codicele Apor (conține între altele a patra operă literară în limba maghiară); Géza Nagy fundamentează soluționarea modernă a problematicii originii seculilor; începutul arheologiei moderne, a cercetării de picturi murale medievale și a migrației istorice din Secuime.

Anii 1870: Prima participare a muzeului fondat de Emília Zathureczky (Doamna Cserey) și Gyula Vasady la o manifestare științifică internațională (al VIII-lea Congres de antropologie și arheologie preistorică, de la Budapesta); cercetare de teren și publicare de izvoare; muzeul se mută de la Imeni la Sf.Gheorghe, fondat în 1875.

Prezent

Instituție publică de rang regional, cu șase secții externe: Galeria de Artă „Gyárfás Jenő” din Sfântu Gheorghe, Muzeul de Istorie a Breslelor „Incze László” din Târgu Secuiesc, Muzeul „Haszmann Pál” din Cernat, Muzeul Depresiunii Baraolt din orașul Baraolt, Muzeul Etnografic Ceangăiesc din comuna Zăbala, Spațiul Expozițional Magma din Sfântu Gheorghe și patru secții interne: Biblioteca Documentară, Secția de științele naturii, Secția de arheologie-istorie, Secția de etnografie, respectiv serviciul administrativ.

Concluzii:

Examinând rezultatele și imaginea instituției din ultimii cinci ani, reiese că muzeul Național Secuiesc se află pe o traiectorie ascendentă, fapt reflectat de:

- Sprijinul spiritual și material al autorităților locale: Consiliul Județean Covasna, Primăria municipiului Sf.Gheorghe, ONG-uri etc.
- Numărul crescător a vizitorilor datorat în primul rând creșterii diversității culturale a evenimentelor organizate în muzeu, precum și în eficientizarea activității PR.

- Apariții pozitive și foarte dese în presa locală și în mass media regională, mai ales în presa scrisă dar și în emisiunile de radio sau televiziune din București, Cluj și Budapesta.
- Abundența însemnărilor de mesaj pozitiv a vizitatorilor din cărțile de oaspeți de la sediul MNS și de la secțiile externe.
- Multitudinea solicitărilor de "instituție parteneră" din țară și din străinătate.
- Înmulțirea donatorilor de obiecte vechi, ce denotă creșterea credibilității instituției în rândul populației locale, dar și de peste hotare.

4.2. Criterii de performanță ale instituției în ultimii ani:

Nr. Crt.	Indicatori de performanță	2014	2015	2016
1.	Cheltuieli pe beneficiar (subvenție+venituri-cheltuieli de capital)/ nr. De beneficiari	115	116	113
2.	Fonduri nerambursabile atrase (lei)	9755		
3.	Număr de acțiuni specifice	- 9 expoziții - 4 prezentări de carte - 10 concerte - 4 sesiuni și prelegeri științific - 2 târguri - 4 evenimente tradiționale anuale - activități de pedagogie muzeală - Zilele Sfântu Gheorghe 2014 - concerte în aer liber pe scena din grădină - Noaptea Muzeelor - Târg de	- 8 expoziții - 13 prelegeri științifice cu 3 prez. de carte - 5 concerte - zile tradiționale anuale - activ. de pedagogie muzeală - Zilele Sfântu Gheorghe 2015 - proiect derulat în colab. cu Asoc. Mukk- - concerte jazz - Noaptea Muzeelor	- 7 expoziții - 13 prezentări de publicații - 18 prelegeri științifice - 9 concerte - 1 târg - În anul 2016 s-a lansat proiectul Exponatul Lunii - Conferințe și prezentări de carte cu parteneri interni și externi - Programe științifice, simpozioane, concursuri organizate cu parteneri,

		Crăciun		instituții culturale - Activități de pedagogie muzeală - prelegeri istorico-științifice, organizate de Fundația Academia Károly Kós - prezentări de publicații - Zilele Sfântu Gheorghe 2016 - Grădina muzeului-concerte de jazz - Noaptea Muzeelor
4.	Număr de apariții media (fără comunicate de presă)	25	32	50
5.	Număr de beneficiari neplătitori	8000 - în sediul NS	9000 -în sediul MNS	13500 -în sediul MNS
6.	Număr de beneficiari plătitori	8500 -în sediul MNS	9500 - în sediul MNS	8200 -în sediul MNS
7.	Număr de expoziții	9	8	7
8.	Număr de proiecte/acțiuni culturale	20	21	41
9.	Venituri proprii din activitatea de bază	134364	149287	151427
10.	Venituri proprii din alte activități	-	-	-

Zile tradiționale anuale:

- 15 martie - In memoriam 1848
- Târgul Meșteșugarilor, organizat cu ocazia Zilelor Sfântului Gheorghe
- Ziua Păsărilor și a Copacilor, organizat anual în luna mai
- Noaptea Muzeelor, organizat anual în luna iunie
- Ziua Copiilor, organizat anual
- Ziua Internațională a Muzeelor
- Ziua Patrimoniului Național și European
- Ziua Internațională a Științei

- Ziua Ciupercii
- Concerțe de promovare a tinerelor talente
- Proiectul Exponatul Lunii, organizat lunar

4.3. Scurtă descriere a patrimoniului instituției

Muzeul este deschis vizitatorilor din 1875. Ca instituție științifică, Muzeul Național Secuiesc și-a propus cercetarea și prezentarea comunității și a memoriei culturale regionale din Ținutul Secuiesc. Data care figurează în stampila muzeului, 1879, reprezintă anul în care instituția a devenit bun public al comunității secuiești. În prezent funcționează ca muzeu regional finanțat de Consiliul Județean Covasna și constituie un important obiectiv turistic al acestui județ, cât și al întregului Ținut Secuiesc.

Muzeul Național Secuiesc ca instituție de rang regional, actualmente funcționează cu şase secții externe: Galeria de Artă „Gyárfás Jenő” (clădire în reabilitare), Muzeul Haszmann Pál din Cernat, Muzeul de Istorie a Breslelor „Incze László” din Târgu Secuiesc, Muzeul Depresiunii Baraolt, Muzeul Etnografic Ceangăiesc din Zăbala, Spațiul Expozițional de Artă Contemporană Magma, Sfântu Gheorghe, și şase secții interne: științele naturii, istorie-arheologie, biblioteca documentară, etnografie, administrativ.

Secții interne:

1. Biblioteca

Biblioteca științifică a instituției deține colecții muzeale de sine stătătoare, provenite din donațiile comunităților locale, iar toate la un loc reprezintă un eșantion de trei secole și jumătate de patrimoniu cultural, scris sau tipărit, din regiune. Alături de biblioteca de specialitate, extrem de utilă în munca de cercetare și documentare a instituției, secția gestionează colecții de carte veche, arhiva presei de epocă și alte colecții speciale. Cel mai valoros obiect, Codicele Apor conține psalmi din prima traducere maghiară a Bibliei (sec. al XV-lea). Traducerea amintită este a patra după vechime în rândul operelor literare maghiare păstrate. Alături de marile *dicționare* ale secolului XIX, s-au păstrat și o serie de publicații, prin studiul cărora se pot urmări tendințele din demersul de reformare a limbii maghiare.

Colecția cuprinde și un număr mare de *calendare*, care fac parte din aşa-numita „literatură populară”, a căror importanță constă și în rolul lor de a populariza și răspândi diverse cunoștințe.

Colecția gazetelor locale începe cu publicațiile din perioada Revoluției de la 1848-49, care evoluează aproape neîntrerupt până în prezent, cu scurte perioade de îintreruperi din cauza evenimentelor politice, schimbărilor de regim sau administrative (*Székely Hírmondó* – 1849; *Nemere* – 1874-1884; *Székely Nemzet* – 1883-1906; *Székely Nép* – 1906-1944; *Népi Egység* – 1945-1948; *Megyei Tükör* – 1968-1989; *Háromszék* – începând cu 1989).

Colecția de *documente tipărite* este reprezentată de discursuri funebre, poezii ocazionale, pamflete, circulare, mandate de arestare, necrologuri, invitații, cărți de vizită, cărți poștale simple și ilustrate, hârtii pentru corespondență cu anteturi sau blazoane, formulare tip etc.

Colecția cartografică. *Hărțile* desenate manual sau tipărite, din Colecția bibliotecii, acoperă întreaga gamă specifică acestui tip de publicații, de la hărțile de perete la cele pe cărți poștale, hărți militare, cele din suplimentele ziarelor sau cele școlare, hărți normale, în relief sau tridimensionale, atlase etc.

Vechea arhivă științifică a Muzeului își are începuturile în anul 1875. Cu timpul, Biblioteca s-a îmbogățit cu cărțile și colecțiile proprii ale foștilor custozi ai Muzeului, printre care: Géza Nagy, Ferenc László, János Herepei, Dénes Bogáts, Samu Konsza, Zoltán Székely, Ádám Kónya. Merită amintite și contribuțiile oamenilor de cultură care au colaborat de-a lungul timpului cu Muzeul, de pildă, Gábor Bálint Szentkatolnai, Károly Kós, Lajos Roediger, Ernő Balás, Gyula László, Paul Binder sau Zsombor Kádár.

Fototeca. Fototeca este o importantă bază de date pentru cercetarea istorică și etnografică a regiunii, iar primele sale piese (negative pe sticlă) datează din deceniul nouă al secolului XIX. Ferenc Gödri (1890-1975), fiul legendarului primar, este cel ce a organizat Fototeca ca o colecție separată, distinctă de colecția de artă. Fondul Fototecii, completat cu fotografii preluate de la celealte secții, a fost prelucrat parțial și publicat într-un Catalog, în deceniul opt al secolului XX, de către Pál Fóris, fotograful instituției.

2. Secția de științele naturii

Deține peste 60.000 de obiecte, printre care una din cele mai reprezentative colecții paleontologice de mamifere pliocene și cuaternare din Europa Centrală și de Est, una din cele mai mari colecții de ciuperci din România și colecția de fluturi „Diószeghy” cu peste 23.000 exemplare. De numele specialistului entomolog din această secție se leagă descoperirea unor specii noi pentru știință.

Deși a fost considerată cea mai puțin semnificativă colecție, fapt consemnat și în documentele de înființare a instituției, piesele din patrimoniul ei au intrat relativ repede în circuitul științific, datorită descrierii și publicării, în noiembrie 1879, a fosilelor de faună din pleistocen, descoperite la Căpeni, de paleontologul Antal Koch (1843-1927). Chiar dacă activitatea sa a fost marcată de lipsa personalului calificat, Colecția s-a îmbogățit permanent, datorită donațiilor și activității de cercetare a colaboratorilor externi. Astfel, în 1903, în patrimoniul Secției au intrat colecțiile de ornitologie ale ornitologului Gyula Madarász (1858-1931), iar în 1911, cele ale farmacistului Gyula Ebergényi (1856-194?), respectiv colecția mineralologică maramureșeană a inginerului minier Lajos Joós (1857-1931), în anul 1904.

3. Secția de arheologie-istorie

Colecțiile de arheologie numără peste 50.000 de obiecte. Muzeul s-a făcut cunoscut în primul rând datorită cercetării culturii neolitice-eneolitice Ariușd. Expoziția de bază arheologică prezintă cultura materială a regiunii pe o durată de 35.000 de ani.

Colecțiile de istorie cuprind, între altele, mărturii privind rolul militar al secuimii în evul mediu, relicve pașoptiste, mobilă și sticlă de valoare considerabilă din punct de vedere al istoriei culturii și civilizației din această zonă.

În documentul de înființare a Muzeului, fondatorii lui atrăgeau atenția asupra bogăției vestigiilor cu caracter arheologic din Ținutul Secuiesc, în acest sens, ei au stabilit ca unul dintre obiectivele prioritare ale noii instituții să fie colecționarea, cercetarea și valorificarea acestora. În cei 140 de ani care au trecut de la fondarea instituției, Colecția de arheologie s-a îmbogățit permanent, datorită generațiilor de cercetători implicați în activitatea Muzeului. Materialul, care acoperă 35 de milenii de istorie, provine în general din arealul restrâns al instituției, dar în el se regăsesc în număr destul de mare și vestigii arheologice de valoare deosebită, provenite din întreaga zonă a Bazinului Panonic.

Încă de la începuturile sale, Muzeul a pus accentul pe colecționarea pieselor de valoare istorică și memorialistică, atât a celor cu caracter local, secuiesc, cât și a celor care au ținut de istoria Transilvaniei sau de evenimentele social-politice ale epocilor trecute. Astfel, încă din primii ani ai existenței instituției, a început să se contureze o colecție de mare valoare.

Una dintre cele mai bine reprezentate colecții este cea a spadelor și săbiilor, arme specifice luptei corp la corp și reprezentative din punctul de vedere al statutului social. Cele 105 piese aflate în fond acoperă perioada cuprinsă între secolul XIII și Primul Război Mondial.

Crearea Secției de istorie de sine stătătoare, din cadrul Muzeului Național Secuiesc, a avut loc în anul 1970, când piesele de valoare istorică și memorialistică au fost grupate într-un fond comun, creându-se totodată o carte de inventar unitară și spații de depozitare proprii: Colecția de armament, Lapidariul, Colecția de mobilier, Ceasuri, Pipe, Ștampile, Vase de cositor, materiale de breaslă, porțelan, ceramică și sticlărie, instrumente de înregistrare și redare audio.

4. Secția de etnografie

Deține peste 15.000 de obiecte, între care broderii domnești din sec. XVII–XVIII, de o bogăție unică în Transilvania, o importantă colecție de cahle și de ceramică, mobilă veche sculptată sau pictată, respectiv colecția jucăriilor populare tradiționale. O expoziție în aer liber prezintă, alături de porți secuiești și stâlpi funerari sculptați, o casă veche (1767) din zona Ciuc, mobilată parțial cu piese originale.

Colecția de etnografie a Muzeului Național Secuiesc, ale cărei baze au fost puse încă de la fondarea instituției, dispune în prezent de peste 15.000 de piese de patrimoniu, constând din mobilier, ceramică, textile sau obiecte de port popular, respectiv unelte ale vieții cotidiene. Multe dintre piesele colecționate în primele decenii ale instituției (materiale de breaslă, obiecte de port sau de mobilier nobiliar, broderii domnești, vase de lux săsești) au, alături de caracterul etnografic, și valoare istorică sau memorialistică.

Colecția cuprinde și piese cu caracter eclesiastic de mare valoare, cum ar fi: altarul *familiei Mikes* de la Zăbala, obiect de artă care prezintă trecerea de la stilul renascentist la barocul timpuriu, prezentând analogii semnificative cu altarul din Capela Salvator de la Șumuleu-Ciuc, fiind una dintre puținele capodopere eclesiastice, păstrate până în prezent, din Ținutul Secuiesc.

Colectarea sistematică a grupurilor de piese reprezentative pentru viața rurală – între care și obiecte legate de ocupațiile populare, de obiceiuri, respectiv de etapele vieții umane – a început abia la sfârșitul secolului XIX, Colecția devenind secție de sine stătătoare începând cu anul 1902.

Colecții la secția de etnografie: colecția de ceramică, colecția de textile și costume populare, colecția de mobilier, ustensilele culesului, pescuitului, vânătorii și păstoritului, fondul meșteșugurilor populare, fondul despre etapele vieții umane, fondul obiceiurilor populare, expionate în aer liber.

Secții externe:

1. Galeria de Artă „Gyárfás Jenő”, Sfântu Gheorghe – momentan spațiul este în reabilitare totală

Ca secție autonomă de artă plastică, cu sediul în clădirea „Bazarului” din centrul orașului, Galeria gestionează și expune sculpturi și grafică din sec. XIX–XX. Expoziția de bază „Pantheon” conține opere de Barabás Miklós, Gyárfás Jenő, Nagy Albert, Nagy Imre, artiștii coloniei de artă de la Baia Mare, Varga Nándor Lajos, Mattis-Teutsch Hans, Baász Imre, Plugor Sándor.

Din 2006, Galeriile de artă poartă numele lui Jenő Gyárfás, iar colecțiile sale reunesc în prezent peste 2500 opere de artă. Instituția va continua să-și îndeplinească misiunea de a descoperi, prezenta și promova creațiile artiștilor din Ținutul Secuiesc sau din Transilvania, fiind în același timp deschisă spre valorile artistice din alte spații culturale, cu viziuni diferite sau complementare.

Colecția de artă plastică a reușit să se îmbogățească și să se reorganizeze, în pofida îngrădirilor impuse de regimul comunist. Astfel, au fost achiziționate opere de mare valoare, printre care schițe-studiu preliminare ale compoziției Ordalia catafalcului, de Jenő Gyárfás, realizată după poemul cu același titlu al lui János Arany, două picturi în ulei ale lui Nagy Imre (Depănușare și Culesul sfedlei), respectiv miniaturile membrilor familiei Szentkereszty de Miklós Sikó (1818-1900).

2. Muzeul de Istorie a Breslelor „Incze László” din Târgu Secuiesc

Găzduiește colecții și expoziții valoroase din istoria orașului, a breslelor și a meșteșugurilor. Alături de utilaje de intervenție ale pompierilor din sec. XIX–XX, Muzeul de Istorie a Breslelor se laudă și cu o celebră colecție de păpuși în port popular, „Zsuzsi și Andris”, (peste 350 exponate). Specialiștii Muzeului au făcut un punct de atracție al orașului și din Studioul foto „Bogdan” de la sfârșitul sec. al XIX-lea, unde se lucrează numai la lumina naturală.

Scopul principal al Muzeului de Istorie a Breslelor „Incze László” este cercetarea, colecționarea și valorificarea materialului legat de meșteșugarii și breslele din localitate, respectiv cercetarea culturii burgheze generate de aceste asociații profesionale. Instituția pune de asemenea accent pe păstrarea și valorificarea vestigiilor spirituale și materiale ale Revoluției de la 1848-1849, respectiv îngrijirea și valorificarea colecției de costume populare miniaturale a Muzeului Național Secuiesc, aflată în custodia sa.

Colecții:

- Colecția de breaslă și meșteșuguri - Cele opt săli de expoziție de la parterul Muzeului găzduiesc materialele (unelte, ustensile și produse finite) legate de viața meșteșugarilor și a breslelor din Târgu Secuiesc, donate aproape în totalitate de către localnici. Materialul este departe de a fi complet, din cauza faptului că multe piese erau deja pierdute în momentul înființării instituției, dar și pentru că meșteșugarii care își mai continuă activitatea nu s-au despărțit de uneltele și ustensilele lor, unele lipsuri putând fi însă completate cu piese din colecțiile Muzeului Național Secuiesc.
- Coleția de istorie locală- Expoziția de istorie locală prezintă istoria localității, de la prima sa atestare documentară din anul 1407, până în a doua jumătate a secolului XIX.
- Zsuzsi și Andris în port popular - Expoziția de costume populare miniaturale *Zsuzsi și Andris în port popular* a fost realizată din costumașele confecționate, în anii 1970-1971, de către copii maghiari din Transilvania, în cadrul unui concurs lansat de revista *Jóbarát*. La finalul acestuia, costumele au fost donate Muzeului Național Secuiesc, o parte din ele fiind expuse, din anul 1974, la Târgu Secuiesc. Colecția cuprinde 349 seturi de costumașe, care în anul 1995 ajung toate la Muzeul de Istorie a Breslelor, iar 247 de exemplare pot fi văzute în trei săli ale Expoziției de bază, începând cu anul 2001.
- Colecția pompierilor voluntari - În anul 1992, echipamentul pompierilor voluntari din localitate a ajuns în patrimoniul Muzeului de Istorie a Breslelor, contribuind considerabil la îmbogățirea colecției de istorie locală. Carele și o mașină de pompieri de epocă pot fi văzute în cadrul unei expoziții în aer liber, organizată în curtea instituției.

3. Muzeul „Haszmann Pál” din Cernat

Acest muzeu etnografic în aer liber prezintă patrimoniul de arhitectură populară din județul Covasna, inclusiv stâlpi funerari de piatră și de lemn, respectiv meșteșuguri populare tradiționale și valoroase expoziții de artă populară și de istorie locală. Colecțiile de mașini agricole și de sobe din fontă sunt unice în felul lor. Muzeul este vestit și datorită școlii populare de artă organizată de instituție.

Colecția Haszmann număra peste 8000 de piese și, pentru că autorul și-a dorit ca aceasta să devină accesibilă publicului larg, el a oferit-o Muzeului Național Secuiesc, în vederea deschiderii unei secții externe.

Sprijinită de către conducerea de la acea vreme a județului, de specialiștii Muzeului Național Secuiesc și de mulți alți oameni de cultură, nou înființata Secție și-a deschis porțile pe 25 februarie 1973, în conacul lui Gyula Damokos și pe terenul de circa două hectare aferente acestuia. Înființarea Muzeului a însemnat totodată și salvarea ansamblului-monument istoric, deoarece acesta, aflându-se de peste două decenii în proprietatea cooperativei agricole, se găsea deja într-o stare avansată de degradare.

Instituția, care din anul 1999 poartă numele lui Pál Haszmann, a sărbătorit 40 de ani de existență în anul 2013, aflându-se și în prezent în custodia celor trei fii ai fondatorului și a familiilor acestora.

Principalele grupuri de colecții:

- colecția de istorie materială și spirituală locală;
- colecția de meșteșuguri tradiționale;
- colecția de mobilier popular și mobilier pictat secuiesc;
- colecția de sculptură populară (grinzi și alte elemente de construcție, sculptate și inscripționate);
- colecția de ustensile (tradiționale și de alt tip);
- colecția de ceramică (de uz comun, de lux, porțelan) și de sticlărie;
- colecția de istoria culturii;
- colecția de țesături, broderii și port popular;
- colecția documentară (documente, cărți vechi, necrologuri, fotografii) și de discuri;
- colecția de numismatică;
- colecția de geologie și mineralogie;
- colecția de arheologie;
- colecția de artă plastică;
- colecția de monumente funerare (pietre și stâlpi funerari, cruci);

- colecția instrumentelor de redare și transmisie a sunetului (telefoane, radiouri, pickup-uri, magnetofoane, televizoare etc.);
- colecția de industria fontei;
- colecția de utilaje și mașini agricole.

4. Muzeul Depresiunii Baraolt din orașul Baraolt

Gestionează și expune mărturii din domeniul istoriei mineritului și breslelor, precum și colecții de istorie locală. Deține piese rare din produsele glăjăriilor din Ținutul Secuiesc și ale olarilor din Bazinul Baraolt. În prezent se lucrează la expunerea corespunzătoare a scheletului de mastodont, de trei milioane de ani, descoperit recent în cariera de lignit de la Racoșul de Sus.

Primul muzeu din Baraolt își leagă numele de ceasornicarul și istoricul local Gáspár Kászoni (1896-1989), care a donat orașului colecția particulară, adunată de-a lungul mai multor decenii.

În anul 2000, Asociația Culturală „Gaál Mózes” din localitate a inițiat reînființarea Muzeului. În acest sens, în 2002, din fonduri provenite din partea Fundației Illyés și din donații publice, Asociația a cumpărat clădirea aflată pe locul casei în care s-a născut eminentul lingvist și poet Gábor Szabó Barót (1739-1819); ulterior, parcela, cumpărată de către Consiliul Județean Covasna, a intrat în proprietatea Muzeului Național Secuiesc.

Muzeul și-a deschis porțile pe 17 noiembrie 2006, cu expoziții realizate sub conducerea muzeologului László Demeter, având la bază colecția Kászoni, readusă la Baraolt, respectiv obiecte provenite din donații. În paralel, a fost pusă și piatra de fundație a unei noi clădiri, deoarece spațiul inițial destinat Muzeului s-a dovedit a fi insuficient pentru funcționarea acestuia în condiții conforme cu normelor muzeologiei moderne. În noua clădire urmează să fie organizate spații pentru expoziția permanentă, care prezintă istoria Depresiunii Baraolt, pentru o expoziție de geologie și paleontologie, o aulă, biblioteca, un atelier artizanal, respectiv depozite. Ansamblul colecției cuprinde piese reprezentative pentru geologia, istoria, cultura și arta populară, istoria mineritului și a asociațiilor profesionale din Depresiunea Baraolt.

Cea mai valoroasă piesă a colecției – unicat, în felul ei – este scheletul fosilizat aproape integral al unui mastodont (*Mastodon anancus arvernensis*), vechi de 2,5-3 milioane de ani, descoperit în cariera de la Racoșul de Sus, în cursul anului 2008. Un pas important în

dezvoltarea Muzeului ar fi prezentarea, într-o expoziție permanentă, a colecției de geologie, arheologie și paleontologie a eminentului geolog și cercetător István Dénes (1954-2005).

5. Muzeul Etnografic Ceangăiesc din Zăbala

Prezintă o colecție unică din arta populară a maghiarilor din Moldova și despre viața cotidiană a acestor comunități. Porturile populare, produsele meșteșugărești, interioarele tradiționale mobilate caracteristic ne dau șansa să aruncăm o privire asupra modurilor de trai a comunităților din satele ceangăiești. Alături de această expoziție o veche casă secuască găzduiește și o bogată colecție de etnografie și istorie locală din Zăbala.

Muzeul Etnografic Ceangăiesc din Zăbala își are începuturile în cercetările efectuate de etnograful Ferenc Pozsony, la începutul anilor 1980, la Zăbala și împrejurimi. Ansamblul de piese etnografice s-a îmbogățit continuu de-a lungul timpului și cuprinde cahle din secolele XV-XIX, mobilier pictat și obiecte de uz cotidian, iar toate acestea au fost depuse, din anul 1974, într-o casă cu arhitectură tradițională, construită la începutul secolului. În deceniul următor, odată cu extinderea sferei de interes științific a cercetătorului, colecția s-a îmbogățit și cu obiecte de port și de uz de factură săsească, sau aparținând ceangăilor din Ghimeș și Moldova. Colecția de artă populară mixtă, rezultatul a patru decenii de cercetare științifică, a fost instituționalizată în anul 2003 sub denumirea de Muzeul Etnografic Ceangăiesc. În anul următor, a luat ființă *Asociația Pro Museum Zăbala*, responsabilă cu administrarea imobilului și a colecției. În cursul aceluiași an, Asociația a încheiat un contract de colaborare cu Muzeul Național Secuiesc, prin care Muzeul din Zăbala a devenit o Secție externă a acestuia, funcționând sub tutela sa profesională.

6. Spațiul Expozițional de Artă Contemporană Magma din Sfântu Gheorghe

Spațiul Expozițional de Artă Contemporană Magma și-a deschis porțile în aprilie 2010, răspunzând nevoii de a expune lucrările artiștilor contemporani, găzduite de Galeriile de Artă „Gyárfás Jenő” și de Centrul Artistic Transilvănean, aflat în faza de proiectare. În acest spațiu sunt experimentate și analizate acele creații de artă contemporană care, la un moment dat, pot fi incluse în colecțiile Muzeului.

Sunt organizate expoziții itinerante și evenimente de artă contemporană cu caracter experimental, alternativ, cu artiști din țară și din străinătate, în colaborare cu domenii de artă ex. muzică instrumentală, sound poetry, artă scenică etc.

Pe viitor, cea mai importantă provocare este aceea de a ne întări poziția regională atinsă în cadrul promovării artei plastice contemporane și, împreună cu colecțiile Galeriilor de Artă „Gyárfás Jenő” și ale Centrului Artistic Transilvănean, să ajungem să integramă în circuitul artistic internațional.

4.4 Lista programelor și proiectelor desfășurate în ultimii trei ani:

Muzeul Național Secuiesc din Sfântu Gheorghe a lansat în perioada 2014-2016 un număr de 106 programe.

Situată programelor

La data de 14.03.2017, programele derulate în Muzeul National Secuiesc Sf.Gheorghe se prezintă conform tabelului (orientativ) de mai jos:

Nr.crt.	Numele programelor și ale proiectelor	2014	2015	2016
1.	Proiectul: Cercetări arheologice	Proiect multianual de cercetare arheologică sistematică a sitului așezare fortificată de la de la Malnaș Băi „Füvenyestető”	Proiect multianual de cercetare arheologică sistematică a sitului așezare fortificată de la de la Malnaș Băi „Füvenyestető”	Proiect multianual de cercetare arheologică sistematică a sitului așezare fortificată de la de la Malnaș Băi „Füvenyestető”
2.	Proiectul: Editare publicații științifice	Cărți de valoare științifică, editate de MNS - anual	Cărți de valoare științifică, editate de MNS - anual	Cărți de valoare științifică, editate de MNS - anual
3.	Proiectul: Promovare imagine instituție	Implementarea sistemului calității este și promovarea imaginii și dezvoltarea imaginii organizației	Implementarea sistemului calității este și promovarea imaginii și dezvoltarea imaginii organizației	Implementarea sistemului calității este și promovarea imaginii și dezvoltarea imaginii organizației
4.	Programul: Expoziții proprii și itinerante	- Expoziții proprii și expoziții itinerante, vernisaje	- Expoziții proprii și expoziții itinerante, vernisaje	- Expoziții proprii și expoziții itinerante, vernisaje

5.	Programul: Prezentări și lansări de publicații	Prezentări științifice pe diverse teme și lansări de publicații în colaborare cu parteneri interni și externi	Prezentări științifice pe diverse teme și lansări de publicații în colaborare cu parteneri interni și externi	Prezentări științifice pe diverse teme și lansări de publicații în colaborare cu parteneri interni și externi
6.	Programul: Sesiuni și prelegeri științifice	Întruniri științifice cu prelegeri ale personalităților marcante de renume național și internațional, din diferite domenii de cultură și știință, precum istorie, arheologie, etnografie, artă, micologie, științele naturii, literatură, muzică clasică și populară.	Întruniri științifice cu prelegeri ale personalităților marcante de renume național și internațional, din diferite domenii de cultură și știință, precum istorie, arheologie, etnografie, artă, micologie, științele naturii, literatură, muzică clasică și populară.	Întruniri științifice cu prelegeri ale personalităților marcante de renume național și internațional, din diferite domenii de cultură și știință, precum istorie, arheologie, etnografie, artă, micologie, științele naturii, literatură, muzică clasică și populară.
7.	Programe educative pentru populație	Zile tradiționale organizate cu prezentări, expoziții și programe culturale și educaționale, precum și educaționale privind protejarea patrimoniului, pentru diverse categorii de vârstă și public țintă bine definit.	Zile tradiționale organizate cu prezentări, expoziții și programe culturale și educaționale, precum și educaționale privind protejarea patrimoniului, pentru diverse categorii de vârstă și public țintă bine definit.	Zile tradiționale organizate cu prezentări, expoziții și programe culturale și educaționale, precum și educaționale privind protejarea patrimoniului, pentru diverse categorii de vârstă și public țintă bine definit.
8.	Proiect: Exponatul lunii	Exponatul lunii este ales din patrimoniul MNS (în fiecare lună din altă colecție) și expus o lună, în locul amenajat special, în holul	Exponatul lunii este ales din patrimoniul MNS (în fiecare lună din altă colecție) și expus o lună, în locul amenajat special, în holul	Exponatul lunii este ales din patrimoniul MNS (în fiecare lună din altă colecție) și expus o lună, în locul amenajat special, în holul

		instituției- oferim o zi de vizitare gratuită - de la ora 9 pînă la ora 21, când se poate vizita expoziția itinerantă expusă la momentul dat.	instituției- oferim o zi de vizitare gratuită - de la ora 9 pînă la ora 21, când se poate vizita expoziția itinerantă expusă la momentul dat.	instituției- oferim o zi de vizitare gratuită - de la ora 9 pînă la ora 21, când se poate vizita expoziția itinerantă expusă la momentul dat.
9.	Program: Pedagogie muzeală	Muzeul asigură un ghidaj profesionalizat la toate expozițiile care se deschid la MNS, precum și activități de pedagogie muzeală. Educația muzeală deschide muzeul pentru toți, dar mai ales pentru elevi, ajutându-i să cucerească lumi valorice noi. Programele educative formează sensibilitatea, îi ajută să dezvolte sentimente pozitive despre obiecte și lumea înconjurătoare.	Muzeul asigură un ghidaj profesionalizat la toate expozițiile care se deschid la MNS, precum și activități de pedagogie muzeală. Educația muzeală deschide muzeul pentru toți, dar mai ales pentru elevi, ajutându-i să cucerească lumi valorice noi. Programele educative formează sensibilitatea, îi ajută să dezvolte sentimente pozitive despre obiecte și lumea înconjurătoare.	Muzeul asigură un ghidaj profesionalizat la toate expozițiile care se deschid la MNS, precum și activități de pedagogie muzeală. Educația muzeală deschide muzeul pentru toți, dar mai ales pentru elevi, ajutându-i să cucerească lumi valorice noi. Programele educative formează sensibilitatea, îi ajută să dezvolte sentimente pozitive despre obiecte și lumea înconjurătoare.
10.	Program: Concerte și targuri meșteșugărești	-În fiecare an se derulează seria de concerte de vară, de jazz din Grădina Muzeului, organizate în colaborare cu Asociația Culturală Mukk și Primăria Sf. Gheorghe. -Anual organizăm programe cu tinere talente pentru susținerea și promovarea tinerilor artiști	-În fiecare an se derulează seria de concerte de vară, de jazz din Grădina Muzeului, organizate în colaborare cu Asociația Culturală Mukk și Primăria Sf. Gheorghe. -Anual organizăm programe cu tinere talente pentru susținerea și promovarea tinerilor artiști	-În fiecare an se derulează seria de concerte de vară, de jazz din Grădina Muzeului, organizate în colaborare cu Asociația Culturală Mukk și Primăria Sf. Gheorghe. -Anual organizăm programe cu tinere talente pentru susținerea și promovarea tinerilor artiști

		talentați, care susțin concerte de muzică clasică și muzică barocă(Facultatea de Muzică din Brașov și Liceul de Artă Plugor Sándor din Sf.Gheorghe). -Târgul meșteșugarilor din grădina muzeului, se organizează anual cu ocazia Zilelor Sf.Gheorghe.	talentați, care susțin concerte de muzică clasică și muzică barocă(Facultatea de Muzică din Brașov și Liceul de Artă Plugor Sándor din Sf.Gheorghe). -Târgul meșteșugarilor din grădina muzeului, se organizează anual cu ocazia Zilelor Sf.Gheorghe.	talentați, care susțin concerte de muzică clasică și muzică barocă(Facultatea de Muzică din Brașov și Liceul de Artă Plugor Sándor din Sf.Gheorghe). -Târgul meșteșugarilor din grădina muzeului, se organizează anual cu ocazia Zilelor Sf.Gheorghe.

4.5. Programul minimal realizat pe ultimii 3 ani:

Nr. crt.	Program	Scurtă descriere a programului	Nr. proiecte în cadrul programului	Denumirea proiectului	Buget prevăzut pe program	Buget consumat la finele anului
Anul 2014						
1.	Expoziții proprii și expoziții itinerante, vernisaje	Organizarea expozițiilor proprii este important din punct de vedere al valorificării patrimoniului propriu, alcătuit din bunuri cu valoare istorică, arheologică, etnografică, științifică-documentară, științele naturii, aflat în colecțiile și depozitele muzeului.	9	-Organizarea de expoziții aniversare, omagiale pe plan local precum și organizarea expozițiilor itinerante în colaborare cu alte muzeee din țară și din Ungaria, precum și alte instituții de cultură. - Expoziția cu titlul „Mesajul milioanelor de ani” -Expoziția itinerantă	98000	94128

	Prezentarea organizată, publică, a unor obiecte selecționate, pentru a pune în lumină specificul unei activități, realizările unui artist etc. sau în scop instructiv.		„Lumea lui Károly Kós – 1912” -Expoziție itinerantă de fotografii intitulată “Momente repetate - Expoziția omagială “Relicvele revoluției” - Expoziția itinerantă “Variații pe șase picioare”		
2.	Prezentări de publicații	4	-Editare/tipărire cataloage și publicații științifice proprii – autori fiind specialiștii MNS, precum și publicații în colaborare cu alte instituții	155000	134270
3.	Sesiuni și prelegeri științifice	4	-Serie de prelegeri istorico-științifice, organizate de Fundația Academia Károly Kós -Serie de prelegeri științifice, organizate în colaborare cu instituții de cultură din țara și din străinătate	10000	9265
4.	Programe educative	12	- 15 martie/ In memoriam 1848	20000	18850

ptr. populație: concerțe, zile tradiționale, târguri, activități de pedagogie muzeală pentru preșcolari, școlari și familii		-Târgul Meșteșugarilor, organizat cu ocazia Zilelor Sfântului Gheorghe -Ziua Păsărilor și a Copacilor, organizat anual în luna mai -Noaptea Muzeelor în luna iunie -Ziua Copiilor -Ziua Internacională a Muzeelor -Ziua Patrimoniului Național și European -Ziua Internacională a Științei - Ziua Ciupercii -Concerțe de promovare a tinerelor talente	

Anul 2015

1.	Expoziții proprii și expoziții itinerante, vernisaje	Organizarea expozițiilor proprii este important din punct de vedere al valorificării patrimoniului propriu, alcătuit din bunuri cu valoare istorică, arheologică, etnografică,	8	-Organizarea de expoziții aniversare, omagiale pe plan local precum și organizarea expozițiilor itinerante în colaborare cu alte muzeee și instituții de cultură. -Expoziția itinerantă de		167000	166400

	științifică-documentară, științele naturii, aflat în colecțiile și depozitele muzeului. Prezentarea organizată, publică, a unor obiecte selecționate, pentru a pune în lumină specificul unei activități, realizările unui artist etc. sau în scop instructiv.		antropologie "Oasele vorbitoare" -Expoziția Aurul și argintul antic al României - Expoziția de sculptură <i>Fețele artistului</i> a artistului clujean Kolozsi Tibor		
2.	Prezentări de publicații	5	Editare/tipărire cataloage și publicații proprii MNS precum publicații în colaborare cu alte instituții	150000	142079
3.	Sesiuni și prelegeri științifice	13		7000	3750
4.	Programe educative ptr. populație: concerte, zile tradiționale, targuri, activități de pedagogie muzeală pentru			35000	33650

	preșcolari, școlari și familii					
Anul 2016						
1.	Expoziții proprii și expoziții itinerante, vernisaje	Organizarea expozițiilor proprii este important din punct de vedere al valorificării patrimoniului propriu, alcătuit din bunuri cu valoare istorică, arheologică, etnografică, științifică-documentară, științele naturii, aflat în colecțiile și depozitele muzeului. Prezentarea organizată, publică, a unor obiecte selecționate, pentru a pune în lumină specificul unei activități, realizările unui artist etc. sau în scop instructiv.		-Expoziția neconvențională a artistului renumit Somogyi Győző - Expoziția itinerante cu tematică mongolă, cu titlul Moștenirea lui Gingis Han -Expoziția Colecionarul Szőcs Fülöp Károly - Expoziția Vinczeffy László 70 - Expoziția Kallos Zoltán	138000	125500
2.	Prezentări de publicații			-Prezentarea publicației/tezei de doctorat a muzeografei	160000	150731

			Szőcsné Gazda Enikő cu titlul: <i>A háromszéki hozomány a 19. Században</i> - Prezentarea monografiei despre cultură Ariușd a autorului dr. Sztáncsuj Sándor József: <i>Grupul cultural Ariușd pe teritoriul României</i>		
3.	Sesiuni și prelegeri științifice		-Serie de prelegeri istorico-științifice, organizate de Fundația Academia Károly Kós - proiectul de prelegeri istorico-științifice, organizat în colaborare cu Erdélyi Múzeum Egyesület-sociația Muzeului Ardelean cu invitarea tinerilor talente, specialiști, istorici de artă	7000	5540
4.	Programe educative ptr. populație: concerte,		Muzeul Național Secuiesc derulează anual mai multe	20000	18800

zile tradiționale, târguri, activități de pedagogie muzeală pentru preșcolari, școlari și familiilor			proiecte educaționale, prin activități de pedagogie muzeală. Aceste programe sunt educative, interactive, atractive și accesibile, implicând elevii în mod direct, oferindu-le o experiență complexă.	

4.6 Programele derulate în secțiile externe a Muzeului Național Secuiesc în perioada 2014-2016:

Muzeul Breslelor Incze László din Târgu Secuiesc

- Expoziția Cultura obiceiurilor culinare burgheze
- Expoziția artiștilor Deák M. Ria és Deák Barna
- Expoziția graficianului Jankovics Marcell din ilustrațiile apărute în publicația Sebestyén Gyula *Gesta Hungarorum*.
- Expoziția de artă plastică „25. Ünnepi tárlat március 15 tiszteletére”, ca parte al Anului memorial Gábor Áron.
- Expoziția itinerantă „Dantela transilvăneană”, organizată de MNS
- Expoziția Egri András és Anastasia Dovidovskina - tűzzománc kiállítás
- Expoziția Incitato – cu expunerea materialelor concepute în tabăra artiștilor.
- Activități de pedagogie muzeală
- Expoziția de artă plastică a celor două generații Sárosi Csaba și Sárosi Mátyás
- Expoziția omagială Gy.Szabó Béla – 110 zece ani de la naștere
- Prezentarea publicației Coroi Artur-Caratna
- Expoziția de artă plastică „26. Ünnepi tárlat”
- Expoziția Incitato – cu expunerea materialelor concepute în tabăra organizată artiștilor platici.

- Protecția obiectelor muzeale și a monumentelor este parte din funcțiile principale a muzeului. În cursul lunii octombrie arhitectul Sebestyén József a ținut o prelegere cu titlul *Megújuló épített örökségünk a Kárpát-medencében* în mai multe locații.
- Expoziția de acuarelă Urmai Ungurán László (Budapest) cu titlul Primavera
- Expoziția de artă plastică Incitato Art Camp 23.
- Expoziția de artă plastică a artisului Gaál András
- Expoziția sculptorului Bodó Csaba
- La muzeul din Tg.Secuiesc s-a prezentat volumul lansat de Editura Risoprint a autorului Hubert Rossel: *Les églises fortifiées du pays Sicules (Székelyföld erődített templomai)*. Scopul acestei lucrări este de a permite unui public francofon să cunoască mai bine o regiune despre care aude vorbindu-se din ce în ce mai mult, fără să poată să o situeze în mod necesar din punct de vedere geografic. Bisericile fortificate prezentate sunt în mod esențial biserici rurale, având în vedere dezvoltarea socială și istorică a populației de secui. Ținutul Secuiesc prezintă o omogenitate culturală foarte puternică iar patrimoniul construit participă din plin la acest suport cultural, ansamblul bisericilor fortificate secuiești constituind unul din elementele cele mai evidente. Specificitatea secuilor și diferența lor față de unguri apare astfel mai clar, ceea ce explică, în parte, rolul pe care l-au avut de-a lungul perioadei medievale, acela de „paznici ai granițelor”, motivând – astfel – necesitatea conservării unui patrimoniu unic în cele mai bune condiții și menținerea respectului față de diversitatea culturală a diferitelor populații constitutive. Cu această ocazie autorul a ținut o prezentare cu imagini despre documentarea publicației.
- S-a organizat evenimentul Noaptea Muzeelor și la Tg.Secuiesc, tradițional în fiecare an în luna iunie.
- Conferință științifică: Impactul modernizării în gastronomia populară
- Expoziția de artă plastică a celor două generații Sárosi Csaba și Sárosi Mátyás, vernisat în decembrie 2015.
- Expoziția de artă plastică „Boldogasszony”
- Expoziția de artă plastică „27. Ünnepi tárlat” cu participarea artiștilor plastici din județele Covasna și Brașov.

- Expoziția de artă plastică a lui Bartha Árpád
- Expoziția de închidere a anului școlar, a talentelor claselor de desen din Liceul Teoretic Nagy Mózes din Tg.Secuiesc.
- Expoziția de artă plastică a graficianului Bardócz Lajos.
- Expoziția Incitato – cu expunerea materialelor concepute în tabăra organizată artiștilor plastici

Muzeul Haszmann Pál din Cernat

- Expoziția de relicve 1848 și in memoriam Gábor Áron
- Expoziția intitulată „Vă dau de veste că încă sunt bine”, expoziție în omagiu primului război mondial, cu amintiri scrise și materiale din Primul Război Mondial.
- În cursul anului s-au ținut numeroase activități de pedagogie muzeală în paralel cu obiceiuri populare-ziua oulălelor încondeiate, pregătirea măștilor pentru fărșang, confecționarea manuală al podoabelor pe pomul de crăciun și alte zile tradiționale.
- Secția a participat cu programe culturale la proiectul „Tájházak Napja”, organizat în colaborare cu mai multe instituții de cultură din regiune.
- Anual se organizează cursul de sculptură în lemn, cu participarea conservatorilor și restauratorilor din secție.
- S-au ținut numeroase prezentări de carte a scriitorilor și poetilor contemporani.
- Activități de pedagogie muzeală
- În cursul anului s-au ținut numeroase activități de pedagogie muzeală în paralel cu obiceiuri populare-ziua oulălelor încondeiate, pregătirea măștilor pentru fărșang, confecționarea manuală al podoabelor pe pomul de crăciun și alte zile tradiționale.
- Secția a participat cu programe culturale la proiectul „Tájházak Napja”, organizat în colaborare cu mai multe instituții de cultură din regiune.
- Anual se organizează cursul de sculptură în lemn, cu participarea conservatorilor și restauratorilor din secție.
- S-au ținut numeroase prezentări de carte a scriitorilor și poetilor contemporani.
- Csernátoni burrogató - program pentru familii, tradițional organizat la începutul toamnei.

- Spectacole muzicale și literare cu invitați speciali ca: Formația Sebő, Jordán Tamás și Fűzfa Balázs.
- Programe dedicate unor mari poeți ca Kányádi Sándor

În cursul anului s-au ținut numeroase activități de pedagogie muzeală în paralel cu obiceiuri populare-ziua oulălelor încondeiate, pregătirea măștilor pentru fărșang, confecționarea manuală al podoabelor pe pomul de crăciun și alte zile tradiționale. Alte evenimente marcante organizate în cursul anului:

- Csernátoni burrogatató
- KaPocs 2016.
- Képes történetek
- Ünnepre hangolva 2016
- Maszkások 2016
- "Én sem volnél, ha nem volnál"
- Kincs, ami van
- Noaptea Muzeelor
- Híres mesterségem címere

Muzeul Ceangăiesc din comuna Zăbala

- Pictarea icoanelor pe sticlă- manifestare, în cadrul căreia elevii din Zăbala au însușit în mod practic tainele pictării, motivele specifice ale icoanelor de sticlă.
- Seara ceangăiască – eveniment organizat anual de muzeu împreună cu Ansamblul Gyöngyharmat din Zăbala.
- Tabără internațională de dansuri populare în curtea muzeului cu diferite demonstrații legate de meșteșugurile populare pentru copii.
- Anual se organizează Seminarul Tinerilor Etnografi.
- Tabără internațională de dansuri populare în curtea muzeului cu diferite demonstrații legate de meșteșugurile populare pentru copii.

- Anual se organizează Seminarul Tinerilor Etnografi la care au participat studenți din Cluj-Napoca cât și din alte centre universitare, tineri cercetători și muzeologi.
- Conferință științifică: Impactul modernizării în gastronomia populară
- Tabără internațională de dansuri populare în curtea muzeului cu diferite demonstrații legate de meșteșugurile populare pentru copii.
- Anual se organizează Seminarul Tinerilor Etnografi la care au participat studenți din Cluj-Napoca cât și din alte centre universitare, tineri cercetători și muzeologi.
- Conferință științifică: Impactul modernizării în gastronomia populară
- Zestrea ceangăilor - Zestrea tradițională este ceea mai simbolică parte a culturii materiale sătești. Expoziția organizată de Kinda István și Pozsony Ferenc ne prezintă constituirea, folosirea și valorificarea zestrei din satele catolice din Moldova. În prima parte a expoziției cunoaștem obiectele și produsele legate de confecționarea cergilor tradiționale din Oituz. Apoi cu ajutorul obiectelor autentice și fotografiilor documentare putem viziona țesutul și textilele (leicerele) din satul Pustiana. A treia parte ne reprezinta modul de folosire a zestrei în cadrul interioarelor, riturilor de trecere și în zilele cotidiene. Materialul vizual se bazează pe fotografiile documentare, realizate de. Expoziția a fost realizată cu sprijinul Fundației. Vernisajul expoziției: luna mai 2016.

Muzeul Depresiunii Baraolt

- Expoziția in memoriam 1848 cu diorame și soldați de plumb. S-au ținut numeroase prezentări de carte a scriitorilor și poeților contemporani.
- În cursul anului s-au ținut numeroase activități de pedagogie muzeală în paralel cu obiceiuri populare și zile tradiționale.
- Activități de pedagogie muzeală
- Lansări de carte și alte evenimente culturale
- Expoziția in memoriam 1848 cu diorame și soldați de plumb.
- S-au ținut numeroase prezentări de carte a scriitorilor și poeților contemporani.
- În cursul anului s-au ținut numeroase activități de pedagogie muzeală în paralel cu obiceiuri populare și zile tradiționale.
- În cursul anului se organizează lunar programe culturale, lansări de carte

- Expoziția in memoriam 1848 cu diorame și soldați de plumb.
- S-au ținut numeroase prezentări de carte a scriitorilor și poeților contemporani.
- În cursul anului s-au ținut numeroase activități de pedagogie muzeală în paralel cu obiceiuri populare și zile tradiționale.
- Muzeul derulează anual mai multe proiecte educaționale, prin activități de pedagogie muzeală. Aceste programe sunt educative, interactive, atractive și accesibile, implicând elevii în mod direct, oferindu-le o experiență complexă.

Spațiul Expozițional de Artă Contemporană MAGMA

- În onoarea 1 000 051-lea aniversării artei la Spațiul Expozițional de Artă Contemporană Magma a fost expus o selecție din expoziția de bază, intitulat :colecția
- Expoziția artistului Apor Ferencz S., intitulat PARALLEL STORIES.
- ATELIER DE CREAȚIE în perioada de 25-28 februarie, a.c. Tema atelierului este FOTOGRAMUL, program dedicat elevilor.
- Expoziția de pictură, cu titlul "Trei artiști, trei generații, o familie".
- Expoziția artistului croat Ivan Ladislav GALETA.
- Expoziția HOME – [a work in progress] a artiștilor Lőrincz Ágnes, Dan Mihăltianu, Szathmári Lóránt, Pittmann Zsófia, Doris Schmid.
- Expoziției video art intitulat HOT Pixels
- Artiști: BARTHA József, BUKTA Imre, CSIKI Csaba, CSONTÓ Lajos, IZSÁK Előd, KISPÁL Attila, KISSPÁL Szabolcs, KOZMA Éva, MARTINI Yvette, Simona HOMORODEAN, SZABÓ Péter, VÁNCSA Domokos
- Expoziția Magda Csutak- Tinzând spre zero
- Expoziția artistei Nita MOCANU, intitulat Jurnalul unei discuții despre educație și altele.
- „Give me five!” La 1 aprilie 2015 s-au împlinit 5 ani de la inaugurarea Spațiului Expozițional de Artă Contemporană MAGMA din Sfântu Gheorghe. Din 2010 începând au colaborat cu aproximativ 250 de artiști și teoreticieni de artă, și împreună au contribuit la succesul MAGMEI. Cu ocazia zilei de naștere s-a organizat o expoziție-colaj intitulată „Give me five!”.
- Expoziție de grup: Exemple pentru scaun non-universal. Expoziția are ca motiv

central scaunul în arta vizuală și reflectă prin exemple concrete asupra teoriei lui Aristotel: „Nu există scaun universal. Idea scaunului există numai prin exemple concrete.” Expoziția face parte din programul Festivalului Internațional de Teatru Reflex3.

- Expoziția Vârătoarea de vise de Igor BUHAROV (Kornél SZILÁGYI), Ivan BUHAROV (Nándor HEVESI) și Vasile CROAT (László HORVÁTH).
- Vernisajul expoziției artistei Ágnes Péter din Ungaria intitulat Geometria apei. Artista este premiantul principal a celei de a doua ediții a Bienalei Internaționale de Grafică din Ținutul Secuiesc. Expoziția a fost deschisă de istoricul de artă Endre Lehel PAKSI.
- Happy Holidays! ** Boldog ünnepeket! ** Sărbători fericite! **
- MANIANIMAE // SZIRA Henrietta & SZÍJ Kamilla
- Idő és anyag // Timp și materie
- MO(NU)MENTS // Miklós ONUCSÁN
- MADEinPARTIUM
- ABC 80 // Cătălina NISTOR & Evelin MÁRTON
- Mögötte és alatta // Dincolo și dedesubt
- SOLIDARIUM // ERHARDT Miklós works 2005-2015
- Valóság. Művészet. Játék. // Realitate. Artă. Joc.
- MONOTREMU
- NEVER ALONE /// B5 Studio, K'arte /// Tg.Mures, Marosvásárhely /// 03.09-04.10.2015
- KaravanAct - utazó színházi fesztivál a MAGMÁBAN
- Családban marad 4. / În familie 4. / Family Business 4.
- SZABADSÁG // CONCEDIU
- Csíki múzeumi táborozók a Magmában
- Never Alone / Soha Egyedül / Niciodată singur
- Múzeumok éjszakája / Noaptea muzeelor / Night of Museums
- Workshop // Újraalkotott művek // Opere Recreate // Recreated Artworks
- NEVER ALONE /// Muzeul Național de Artă Contemporană al României, București
- 1+1=? – Kultúrpuzzle // Ujvárossy László

- 2 %
- En détail // Műhelyfoglalkozás középiskolásoknak // Workshop pentru liceeni
- Give me five!
- Kerekasztal-beszélgetés // Masă rotundă // Round Table
- Kellemes húsvéti ünnepeket!
- Rendhagyó filozófia óra // Oră de filosofie neconventională // Unconventional Philosophy Class
- Examples for Non-universal Chair // group exhibition
- ÚJ MAGYAR MITOLÓGIA: a szakralizált őstörténet médiareprezentációi és rítusai // II. SZEMEISZTOSZ Konferencia
- Képvadászat // Interaktív tárlatvezetés
- 'DREAMHUNTING' // Igor BUHAROV, Ivan BUHAROV & Vasile CROAT
- A víz geometriája // PÉTER Ágnes
- Art INStITUt # 5
- Undo the Future // minitremu Art Camp
- KÉPben a technológia
- The Most Beautiful Books 2012-2015
- BOOK // WORKSHOP
- Magma @ Szentendre
- ART INStITUt+
- Magma @ Tranzit House, Kolozsvár / Cluj
- Primanima // mesefilmjeinek ingyenes vetítése
- Erika SZŐKE / Lay Out the Sheet!
- WORKSHOP // BRÂNCUȘI
- THE SONS AND DAUGHTERS OF BRÂNCUȘI. A FAMILY SAGA
- LIGHT PAINTING WORKSHOP
- 4. Avantâge – Esztétikatábor
- NO GODDESS OF MEMORY
- Csodalámpa Olvasóklub2@MAGMA // workshop
- minitremu Art Camp // KÖZÉPISKOLÁSOKNAK // pentru LICEENI
- VAKÁCIÓS BEMELEGÍTŐ / PREGĂTIRE DE VACANȚĂ
- :the collection / :a gyűjtemény / :colecția

- CHILDREN'S DAY
- 2%
- WORKERS' DAY // WORKSHOP
- Kick it! // Stark Attila
- ISKOLA MÁsként // ȘCOALA AZItfel
- WORKERS' DAY
- Ø
- VIDEO ART // WORKSHOP
- SIMULTAN RETROSPEKCIO / 2005-2015
- Műhelyfoglalkozás / Workshop
- Meet Christina HARTL-PRAGER@MAGMA
- EIGHT PRESENT ARTISTS
- Az ismétlés öröme

V. Sarcini pentru management

- A. Pentru perioada 2017-2022, managementul Muzeului Național Secuiesc va avea următoarele sarcini:
- Reabilitarea și modernizarea sediului MNS din str. Kós Károly, nr.10, Sf.Gheorghe;
 - Extinderea muzeului pe terenul aferent sediului din str. Kós Károly, nr.4, Sf.Gheorghe;
 - Finalizarea reparației capitale a secției externe al MNS, al Galeriei de Artă Gyárfás Jenő din Sf.Gheorghe;
 - Reînnoirea și modernizarea expoziției de bază etnografie, et. I sediu MNS;
 - Reînnoirea și modernizarea expoziției de bază istorie-arheologie, et. I sediu MNS;
 - Reînnoirea și modernizarea bibliotecii documentare de la parter – sediu MNS;
 - Modernizarea expozițiilor de bază de la secția externă Muzeul breslelor Incze László din Târgu Secuiesc;
 - Modernizarea expoziției de bază Panteon de la secția externă Galeria de Artă Gyárfás Jenő din Sfântu Gheorghe;
 - Actualizarea unor ghiduri sau pliante de prezentare;
 - Realizarea unui pliant de promovare cu fotografii a programelor de pedagogie muzeală;
 - Oferirea posibilității de vizitare gratuită a secțiilor muzeale proprii în mai multe rânduri;

- Imprimare și transmiterea de legitimații gratuite unor personalități importante, colaboratorilor apropiați;
- Eficientizarea derulării programului de pedagogie muzeală cu scop educațional propriu-zis, și de formare a unui public fidel;
- Organizarea de vernisaje, lansări de carte, sesiuni științifice și concerte;

Sarcini generale:

- Utilizarea eficientă a resurselor materiale, umane și financiare pentru îndeplinirea obiectivelor instituției, prin creșterea veniturilor proprii și reducerea costurilor pe beneficiar;
- Structurarea și planificarea clară a întregii activități de programe și proiecte;
- Atragerea de finanțări și cofinanțări naționale și/sau internaționale, donații și sponsorizări pentru finanțarea unor proiecte culturale;
- Actualizarea website-ului instituției în limbile maghiară și română;
- Îndeplinirea tuturor obligațiilor care derivă din aprobarea proiectului de management și în conformitate cu ordinele/dispozițiile/ hotărârile ordonatorului principal de credite al Consiliului Județean Covasna, respectiv cele prevăzute în legislația în vigoare și în reglementările care privesc funcționarea instituției;
- Negocierea clauzelor contractului de management, conform dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 189/2008 privind managementul instituțiilor publice de cultură, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.269/2009, denumită în continuare Ordonanță de urgență;
- Transmiterea către Consiliul Județean Covasna, conform Ordonanței de urgență, a rapoartelor de activitate și a oricăror informații necesare solicitate de către acesta;

B. În cazul activității de management desfășurate în cadrul instituțiilor cu specific muzeal și a colecțiilor publice, proiectul de management pentru perioada 2017-2022 are în vedere și următoarele sarcini specifice:

- Constituirea științifică, administrarea, conservarea și restaurarea patrimoniului
- Cercetarea științifică, evidența, documentarea, protejarea și dezvoltarea patrimoniului
- Punerea în valoare a patrimoniului în scopul cunoașterii, educării și recreerii
- Elaborarea și punerea în aplicare a proiectelor de restaurare, punere în valoare și dezvoltare a patrimoniului.

Obiective

Pentru perioada 2017-2022, managementul va avea ca obiectiv principal dezvoltarea Muzeului Național Secuiesc-Székely Nemzeti Múzeum în ansamblu(atât secțiile interne cât și secțiile externe), urmărind:

- a) În domeniul managementului resurselor umane: asigurarea participării angajaților muzeului la cursuri de perfecționare în domeniul restaurării și conservării, creșterea nivelului de exprimare verbală a ghidajelor pentru turiști, mai ales în limbile română și engleză, organizarea voluntarilor în munca muzeală, asigurarea trainingurilor de specialitate pentru muzeografi, etc.
 - Conducerea: atragerea de fonduri europene, coordonarea secțiilor, asigurarea dezvoltării spirituale inovativ la șefii de secții
 - Asigurarea participării personalului de conducere la cursuri de management în vederea certificării diverselor competențe individuale necesare în domeniul managementului instituțiilor de cultură
 - Creșterea ponderii veniturilor proprii în totalul veniturilor instituției prin creșterea numărului de vizitatori și atragerea unor alte surse de finanțare pentru diversificarea programelor instituției
- b) În domeniul managementului economico-financiar este foarte important implementarea cunoștințelor în a aduce fonduri europene pentru investițiile infrastructurale la imobilele existente, precum și pentru cele proiectate pe terenul aferent
- c) În domeniul managementului administrativ: modificarea și completarea Regulementelor de organizare și funcționare în sensul armonizării cu legislația în vigoare
- d) În domeniul managementului:
 - Prioritizarea programelor instituției pe categoriile de grup țintă: preșcolari, elevi, liceeni, adulți, adulți familiști, pensionari
 - Folosirea subvenției și a resurselor proprii atrase și pentru dezvoltarea de proiecte în afara programului minimal stabilit
 - Creșterea numărului de proiecte pentru fiecare categorie de grup țintă în parte

- Optimizarea costurilor de realizare și de exploatare a evenimentelor culturale.

VI. Structura și conținutul proiectului de management:

A. Analiza socioculturală a mediului în care își desfășoară activitate instituția și propunerii privind evoluția acesteia în sistemul instituțional existent

1. Instituții/organizații, grupuri informale care se adresează aceleiași comunități:

În anii precedenți au avut loc diverse proiecte, sesiuni științifice, manifestări, evenimente, o parte dintre ele organizate în colaborare cu instituții muzeale de renume din țară, precum și cu instituții de cultură din Ungaria.

Muzeul Național Secuiesc a participat în calitate de partener-coorganizator la programe/proiecte organizate de instituții partenere și asociații din țară cum ar fi:

Muzeul Național de Istorie a României (MNIR), Muzeul Județean de Istorie Brașov, *Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei (MNIT)*, *Muzeul de Etnografie Brașov*, *Muzeul Tării Făgărașului*, *Asociația Etnografică Kriza János*, *Asociația Muzeelor în Aer Liber din România*, Societatea Muzeului Ardelean din Cluj, Muzeul Haáz Rezső din Odorheiu Secuiesc, Muzeul Secuiesc al Ciucului din Miercurea Ciuc, Muzeul Tarisznyás Márton din Gheorghieni, Muzeul Județean Mureș, Asociația de Micologie „László Kálmán” din Sf.Gheorghe, Universitatea Transilvania-Facultatea de Muzică din Brașov, Asociația Georgius, Asociației de Heraldică și Vexilologie din Transilvania.

La nivel internațional, Muzeul Național Secuiesc a continuat colaborarea cu instituții de cultură din Ungaria în vederea itinerării expozițiilor comune.

Retrospectiva celor mai importante colaborări care se adresează aceleiași comunități: Muzeul Etnografic din Budapesta, Muzeul Etnografic în Aer Liber din Szentendre, Muzeul de Artă din Budapesta, Muzeul Național de Istorie Naturală din Budapesta, Academia Maghiară de Știință, MTA-Institutul de Cercetări Minoritare Budapesta, Institutul de Cercetări Strategice din Budapesta, Galeria Kárpát-haza, Arhivele Capitalei Budapesta, Institutul de Istorie Militară din Budapesta.

2. Analiza Swot

Puncte tari:

- activitate științifică intensivă, prin cercetări în biblioteci, arhive și pe teren
- administrarea colecțiilor valoroase, cu un număr mare de obiecte;
- prelucrarea continuă a colecțiilor și punerea lor la dispoziția publicului;
- diversitatea domeniilor de activitate;
- înaltă calitate profesională a angajaților;
- numărul mare de expoziții proprii și itinerante, precum și sesiuni științifice;

Puncte slabe:

- suprapunerea unor evenimente culturale organizate simultan cu alte instituții;
- legislația referitoare la materialele promoționale;
- concurența cu alte instituții de cultură din județ;
- inexistența camerelor de supraveghere pe toate nivelele, sălile de expoziție, holurile MNS;

Oportunități:

- reactivarea spațiului Galeriei de Artă Gyárfás Jenő, un spațiu complet renovat la nivel înalt, gata pentru primirea unor expoziții marcante de artă plastică, pictură, sculptură și artă decorativă. Va fi un potențial care va atrage mai mulți vizitatori;
- anul 2017 este denumit Anul Turismului, orașul va fi o destinație de turism;
- creșterea interesului turistic pentru regiune;
- creșterea numărului iubitorilor de artă;
- prin expoziții marcante vom atrage vizitatori străini;
- schimbările legislative în favoarea culturii;

Amenințări:

- Instabilitatea economică, legislativă și politică;
- Finanțarea mai slabă de la buget cu privire la evenimente;
- Atragerea altor surse de finanțare private;
- Dezvoltarea activităților culturale ale unor concurenți importanți financiar; hoteluri, târguri meșteșugărești și restaurante, asociații culturale, ONG-uri;

3. Analiza imaginii existente a instituției și propunerि pentru îmbunătățirea acesteia

Muzeul Național Secuiesc, care în 2015 a aniversat 140 de ani de la înființarea sa, este una dintre colecțiile publice și instituțiile culturale reprezentative pentru comunitatea maghiară din România. Istoria zbuciumată a instituției a fost marcată de mutări

succesive ale sediului, schimbări de regimuri, naționalizare, evacuări cu consecințe catastrofale, dar și de o permanentă îmbogățire a colecțiilor, participări la evenimente culturale, de rezonanță și de anvergură internațională. Muzeul este deschis vizitatorilor din 1875. Ca instituție științifică, Muzeul Național Secuiesc și-a propus cercetarea și prezentarea comunității și a memoriei culturale regionale din Ținutul Secuiesc. Data care figurează în stampila muzeului, 1879, reprezintă anul în care instituția a devenit bun public al comunității secuiești. Muzeul impresionează din prima prin aspectul său distinct. Dincolo de aspectul exterior, muzeul găzduiește o adevarată comoara istorică, etnografică și naturalistă și atrage în fiecare an mii de vizitatori din întreaga lume.

Conducerea Muzeului Național Secuiesc din Sfântu Gheorghe își propune ca în viitor să includă în circuitul expozițional turnul clădirii precum și unele depozite special amenajate cu design aparte, aducerea muzeului la standarde europene. Un aspect important va fi ca în viitor publicul să fie întâmpinat într-un mod profesionist, să fie dotat cu ghidaje audio-vizuale.

Propuneri pentru îmbunătățirea imaginii muzeului:

- recunoașterea atitudinii vizitatorilor față de muzeu,
- realizarea unui marketing muzeal, adaptat fiecărui tip de acțiune,
- promovarea credibilă a serviciilor și a imaginii instituției,
- asigurarea unei comunicări optime, atât în interiorul organizației, cât și în exterior, în vederea îmbunătățirii imaginii muzeului,
- popularizarea activităților printr-un sistem complex de mijloace: publicitate, contact personal, relații publice.

4. Propuneri pentru cunoașterea categoriilor de beneficiari:

La eliberarea biletelor de vizitare prin statistici lunare/anuale se face segmentarea publicului, pe categorii.

În prezent biletele sunt pe următoarele categorii:

- Bilet pt. adulți 10 RON
- Bilet pt. elevi, studenți și pensionari 5 RON
- Bilet pt. familie (2 adulți și 1-5 copii) 20 RON
- Bilet pt. grupuri de elevi (10- 30 persoane) 50 RON

Beneficiază de intrare gratuită: copii preșcolari, persoane cu dizabilități cu însuțitor, angajații rețelei de muze din România, posesorii cardurilor ICOM, reprezentanții mass-media.

În anul 2016 s-a lansat Proiectul Exponatul Lunii, care favorizează vizitatorii locali de orice vîrstă, care nu ajung din diferite motive la vernisajele expozițiilor itinerante. Ei pot vizita gratuit, prin proiectul Exponatul Lunii, în ultima joi a fiecărei luni din an, în timpul zilei, de la ora 9 la ora 21, expoziția itinerantă, care este expusă, la momentul respectiv. Muzeul este o reflectare a societății. Am demarat acest proiect ca să trezim interesul pentru obiceiuri, tradiții, meșteșuguri, istoria, etnografia, arta și patrimoniul

cultural și spiritual al regiunii noastre, și urmărim obiceiurile localnicilor de frecventarea institutului de cultură.

Se derulează programe cu activități de pedagogie muzeală, în paralel cu expozițiile organizate de MNS, precum și cu prilejul zilelor omagiale/zilelor traditionale, Zilelor Internaționale, care favorizează grupuri țintă: școlari și elevi. Muzeul este locul învățării optionale, accesibil doar celor care doresc cu adevărat să-l viziteze, care se adresează unui public variat.

5. Grupurile-țintă ale activităților instituției pe termen scurt/mediu:

Politica noastră de programe a rămas neschimbată față de anii precedenți: popularizarea pe scară cât mai largă a obiectelor, surselor, materialelor aflate în patrimoniul nostru.

Stârnim interesul vizitatorilor prin programe cu intrare gratuită (*Exponatul Lunii, Noaptea Muzeelor, Ziua Internațională a Patrimoniului, Ziua Mondială a Protecției Patrimoniului Cultural*, seria de concerte de muzică clasică, activități de pedagogie muzeală), astfel în statisticile noastre a crescut ponderea categoriei favorizate (o parte sunt copii sub șase ani, persoanele care vin la manifestările periodice, vernisajele și programele de pedagogie muzeală, respectiv elevii care participă la orele de educație estetică, istorie și istoria artei ținute de profesorii locali în muzeu).

Beneficiarul țintă al activităților instituției:

- pe termen scurt, intelectuali, studenți, oameni cu cultură umană
- pe termen lung; toate categoriile care sunt interesați în acest mod de a fi în contact cu cultura muzeală: tineri cu educație tehnică, ingineri, inventatori, ingineri constructori, arhitecți, micologi, persoane religioase, melomani etc.
- publicul local se compune din vizitatori care participă la evenimentele culturale organizate, vernisaje, prezentări de carte
- publicul specialist se compune din participanții la sesiuni-prelegeri
- familiile cu copii mici participă mai ales la programe educative cu motivul recreării în cadrul natural(grădina MNS)
- tinerii între 16-32 de ani participă la programe educative și programe distractive organizate pe scena amenajată din grădina MNS (concerțe)

Am inclus activități care slujesc o mai bună informare a meșterilor populari, care vin la secția etnografie pentru documentare, pentru a afla modalitățile autentice în formă o broderie, în cioplă o sculptură decorativă etc. Secția documentară și de bibliotecă are și ea un program de deservire a cercetătorilor dar și a publicului. Avem planuri de a organiza activități socio-culturale în aer liber, la care grădina muzeului este un loc ideal.

6. Profilul beneficiarului actual

Oferta culturală a MNS prin expozițiile permanente, temporare, activități educaționale, evenimente și programe culturale se adresează următoarelor beneficiari:

- Turiști, vizitatori din țară
- Turiști, vizitatori din străinătate
- Membrii ai comunității locale
- Parteneri colaboratori instituționali
- Mass media
- Specialiști, oameni de știință, istorici, arheologi, profesori, muzeografi, scriitori, etnografi, micologii, fotografi, doctori
- Grupurile de excursioniști școlari din țară și din străinătate
- Familiile cu copii
- Grupurile de preșcolari, școlari și liceeni
- Grupuri-turiști pensionari veniți în grup organizat, cu scop binedefinit
- Vizite de familie alături de rude stabilite în diaspora

În vederea stabilirii profilului beneficiarului actual cultural și a răspunsului dat de acesta la oferta culturală, în viitor preconizăm să introducem sondaje, ale căror rezultate să constituie baza acestor date.

B. Analiza activității instituției și propuneri privind îmbunătățirea acesteia:

1. Analiza programelor/proiectelor instituției

Având în vedere reacțiile primite din partea instituțiilor de cercetare, a instituțiilor de învățământ, a specialiștilor din domeniu, a muzeelor partenere, a colaboratorilor, precum și a participanților la programele culturale organizate de către MNS se observă că strategia Muzeului Național Secuiesc este eficientă. Astfel s-au încheiat parteneriate și colaborări cu centre de cercetare, cu mediul academic, cu biblioteci de renume internațional, cu Arhive Naționale, cu muzee din țară și din străinătate, cu facultăți și instituții de învățământ, cu asociații și fundații cu profil cultural-educativ, ONG-uri. Cercetători și cadre didactice și-au arătat interesul pentru colaborarea cu MNS. Am încheiat mai multe proiecte prin parteneriate. Comunitatea academică continuă parteneriatul solid cu instituția.

Programele/proiectele pe scurt ale Muzeului Național Secuiesc

- Expoziții proprii și expoziții itinerante, vernisaje
- Editare publicații științifice, cărți de valoare științifică, editate de MNS anual
- Prezentări și lansări de publicații, prezentări științifice pe diverse teme și lansări de publicații în colaborare cu parteneri interni și externi
- Promovare imagine instituție. Implementarea sistemului calității este și promovarea imaginii și dezvoltarea imaginii organizației
- Cercetări arheologice- Proiect multianual de cercetare arheologică sistematică a sitului aşezare fortificată de la Malnaș Băi „Füvenyestető”

- Sesiuni și prelegeri științifice. Întruniri științifice cu prelegeri ale personalităților marcante de renume național și internațional, din diferite domenii de cultură și știință, precum istorie, arheologie, etnografie, artă, micologie, științele naturii, literatură, muzică clasică și populară.
- Programe educative pentru populație. Zile tradiționale organizate cu prezentări, expoziții și programe culturale și educaționale, precum și educaționale privind protejarea patrimoniului, pentru diverse categorii de vârstă și public țintă bine definit.
- Exponatul lunii- este ales din patrimoniul MNS (în fiecare lună din altă colecție) și expus o lună, în locul amenajat special, în holul instituției- oferim o zi de vizitare gratuită - de la ora 9 pînă la ora 21, când se poate vizita expoziția itinerantă expusă la momentul dat.
- Pedagogie muzeală. Muzeul asigură un ghidaj profesionalizat la toate expozițiile care se deschid la MNS, precum și activități de pedagogie muzeală. Educația muzeală deschide muzeul pentru toți, dar mai ales pentru elevi, ajutându-i să cucerească lumi valorice noi. Programele educative formează sensibilitatea, îi ajută să dezvolte sentimente pozitive despre obiecte și lumea înconjurătoare.
- Concerne și târguri meșteșugărești, În fiecare an se derulează seria de concerte de vară, de jazz din *Grădina Muzeului*, organizate în colaborare cu Asociația Culturală Mukk și Primăria Sf. Gheorghe. Anual organizăm programe cu tinere talente pentru susținerea și promovarea tinerilor artiști talentați, care susțin concerte de muzică clasică și muzică barocă(Facultatea de Muzică din Brașov și Liceul de Artă Plugor Sándor din Sf.Gheorghe).-Târgul meșteșugarilor din grădina muzeului, se organizează anual cu ocazia Zilelor Sf.Gheorghe.

2. Concluzii

Muzeul Național Secuiesc este o instituție cultural-științifică cu o vechime de peste 140 de ani, născută din nevoi comunitare, ale cărei oferte și programe culturale au trecut granițele regiunii și ale țării și au intrat în dialogul cultural internațional. Denumirea instituției este principalul mesaj către vizitatori, prezentarea culturii transilvane în general și a culturii secuiești în special, mai ales prin prisma multiculturalității și a interferențelor etnice. Din cauza prezentării simultane a culturii românești și săsești din Transilvania suntem foarte bine percepăți, însă primim critici pentru lipsa unei prezentări în detaliu a istoriei secuilor și a maghiarimii din Ardeal, ceea ce este o paradigmă și o sarcină care trebuie recuperată în următorii ani.

Lansarea oficială a Anului Turismului în județul Covasna va avea loc în luna martie 2017, ar fi de importanță majoră ca Galeria de Artă "Gyárfás Jenő" (momentan în reabilitare totală) să fie reintragăt în fluxul turistic. MNS- Galeria de Artă "Gyárfás Jenő" se poate mândri cu una dintre cele mai bogate colecții de artă din România și

totodată din maghiarime: în tezaurul său, care numără 2500 de obiecte, se găsesc creații de referință ale unor artiști ca Imre Baász, Sándor Plugor, János Mattis-Teutsch, Albert Nagy, Imre Nagy, Miklós Barabás, Jenő Gyárfás, sau opere ale artiștilor Școlii din Baia Mare.

Dat fiind faptul că Muzeul Național Secuiesc este cel mai cunoscut obiectiv turistic al orașului Sfântu Gheorghe, iar prin redeschiderea sălilor de expoziție a Galeriei de Artă "Gyárfás Jenő" ar putea fi al doilea obiectiv marcant, cu posibilități de exploatare turistică, care ar crea oportunități, pentru atragerea și implicarea unor investitori de capital însemnat, sensibili și dedicați culturii și artei.

Din lipsă de spațiu de expunere a expozițiile periodice de artă plastică, unica sală de expunere este în incinta sediului muzeului (Sala Toleranței), desigur pe seama propriilor colecții.

Actuala infrastructură este depășită și nu mai face față necesităților de depozitare și expunere ale valoroaselor colecții.

Extinderea muzeului pe terenul aferent sediului din str. Kós Károly nr. 4 din Sf.Gheorghe ar contribui la dezvoltarea regiunii și la prestigiul ei și ar fi soluția ce mai favorabilă pentru posibilitățile de depozitare și expunere, ale complexelor colecții muzeale, unice în regiune.

S-ar putea deschide și o unitate de consum proprie, a cărei lipsă se resimte de mult timp, completând astfel serviciile impuse de exigențele unui turism modern, european. Noul complex de clădiri ar asigura soluții și pentru un centru de recreație, un trend de mai multe decenii în Europa.

Suntem convinși că folosirea oportunității ivite ar face posibilă o extindere și dezvoltare instituțională pe o perioadă îndelungată.

2.2 Descrierea principalelor direcții pentru îndeplinirea misiunii

- Prin folosirea unor instrumente de marketing, muzeul își proiectează mai bine ofertă culturală și activitățile desfășurate în MNS, astfel vom avea o imagine publică mai bună, vom atrage mai multe fonduri și vom avea mai mulți vizitatori. Vom gestiona eficient fondurile, vom atrage sponsorizări și colaboratori, vom multiplica ofertele pentru timpul liber pentru vizitatori ca să creștem interesul pentru muzeu, și vom face studii pentru a cunoaște mai bine vizitatorii.

C. Analiza organizării instituției și propunerii de restructurare și/sau reorganizare, după caz:

Prin extinderea muzeului, descentralizarea devine un imperativ ce nu suportă amânare: secțiile din Tg.Secuiesc și Baraolt trebuie să fie independente, sau primăriile

locale să-și asume o mai mare răspundere, mai ales față de imobilele aflate în aceste localități.

- formarea unei secții de cercetare științifică
- formarea unei secții de prelucrare informatizată a colecțiilor
- formarea unei secții de conservare/restaurare

c.1. analiza reglementărilor interne ale instituției și ale actelor normative incidente;

Reglementările interne sunt conforme cu legislația în vigoare. Obiectivele, acțiunile, responsabilitățile, termenele, precum și alte componente ale măsurilor respective sunt cuprinse în programul de dezvoltare a sistemului de control intern/managerial, elaborat și actualizat.

c.2. propuneri privind modificarea reglementărilor interne;

Nu sunt.

Funcționarea instituțiilor delegării responsabilităților:

- La Muzeul Național Secuiesc este adoptat, elaborat și implementat Sistemul de control intern/managerial, inclusiv cu procedurile formalizate pe activități.
 - În vederea monitorizării, coordonării și îndrumării metodologice a implementării și/sau dezvoltării sistemului de control intern/managerial, managerul muzeului constituie, prin act de decizie internă, o structură cu atribuții în acest sens.
 - Organul de luare de decizii și hotărâri al MNS este Consiliul de administrație și cel de consultanță Consiliul științific, funcționează foarte bine, primul întrunându-se o dată pe trimestru, cel de al doilea o dată pe lună.
 - Componența, atribuțiile, organizarea și funcționarea consiliului de administrație se stabilesc prin regulament de organizare și funcționare, aprobat de Consiliul Județean Covasna, potrivit dispozițiilor legale în vigoare.
 - La toate operațiile administrative (evaluare, angajare de personal etc.) precum și la cele financiare delegăm comisii de specialitate pentru a evita greșelile de procedură și pentru a asigura transparență. Pentru achiziții (SEAP), avem specialist numit. Mecanismul actual funcționează bine.

c.3. Analiza capacitatii instituționale din punct de vedere al resursei umane proprii și/sau externalizate,

Conducătorul instituției, respectiv managerul este desemnat în urma câștigării concursului de proiecte de management, organizat de Consiliul Județean Covasna.

Prin atribuțiile principale ale managerului coordonează, supraveghează activitatea Muzeului Național Secuiesc:

- elaborează și propune spre aprobare autorității proiectul de buget al instituției
- decide asupra modului de utilizare a bugetului aprobat al instituției, conform prevederilor contractului de management, cu respectarea prevederilor legale, fiind ordonator de credite pentru bugetul acesteia;
- selectează, angajează și concediază personalul salariat, în condițiile legii;
- negociază clauzele contractelor de muncă, în condițiile legii;

Personalul de specialitate al muzeelor și al colecțiilor publice cuprinde funcțiile de muzeograf, cercetător, conservator, restaurator și tehnician de muzeu, respectiv arhitect, acolo unde este cazul.

Număr posturi:	Personal de conducere:	Personal de specialitate:	Personal administrativ-gospodăresc: 13	Personal de pază:
48	6	2		7

Personalul angajat după caz este trimis la cursurile/acțiunile de perfecționare profesională: atât persoanele cu funcții de conducere, cât și cu funcții de execuție, prin cursuri organizate de CPPC București sau de alte organisme abilitate.

Nivelul de perfecționare este bun.

După specificul muncii de specialitate și natura colecțiilor, MNS este organizat într-un număr de 5 Secții interne localizate la sediu, respectiv este reprezentat în județul Covasna într-un număr 7 Secții externe.

Existența și activitatea bogată a secțiilor externe creează managementului numeroase probleme administrative și financiare căruia, din lipsa de personal, se face față din greu, mai ales în timpul sezonului turistic, când au loc cele mai numeroase și importante evenimente cultural-artistice.

c.4. Patrimoniul MNS reprezintă totalitatea bunurilor, a drepturilor și obligațiilor cu valoare patrimonială ce aparțin muzeului. Obiectul patrimoniului muzeal, conform legii sunt:

- a) bunurile clasate în patrimoniul cultural național mobil, de valoare excepțională, istorică, arheologică, etnografică, artistică, documentară, științifică și tehnică, literară, cinematografică, numismatică, filatelică, heraldică, bibliofilă, cartografică și epigrafică, reprezentând mărturii materiale și spirituale ale evoluției comunităților umane, ale mediului înconjurător și ale potențialului creator uman;
- b) bunurile imobile de valoare excepțională, istorică, arheologică, etnografică, artistică, documentară, științifică și tehnică;
- c) siturile și rezervațiile care au caracter arheologic, istoric, artistic, etnografic, tehnic și arhitectural, constituite din terenuri, parcuri naturale, grădini botanice și zoologice, precum și construcțiile aferente;
- d) alte bunuri care au rol documentar, educativ, recreativ, ilustrativ și care pot fi folosite în cadrul expozițiilor și al altor manifestări muzeale.

Actuala infrastructură este depășită și nu mai face față necesităților de depozitare, restaurare și expunere a valoroaselor colecții.

Propunem extinderea muzeului pe terenul aferent sediului din str. Kós Károly nr. 4 din Sf.Gheorghe, ceea ce ar fi soluția ce mai favorabilă pentru posibilitățile de depozitare și expunere, ale complexelor colecții muzeale, unice în regiune.

D. Analiza situației economico-financiară a instituției:

d.1. analiza datelor de buget din caietul de obiective, după caz, completate cu informații solicitate/obținute de la instituție:

- bugetul de venituri (subvenții/allocații, surse atrase/venituri proprii); credem că în situația actuală trebuie să menținem ritmul din ultimii cinci ani, când am avut un sprijin financiar foarte bun din partea Consiliului Județean Covasna. Veniturile proprii s-au realizat din vânzări de bilete, taxe de ghidaj, foto și-filmare, din săpături preventive și sistematice arheologice, din tipărituri și publicații, din întreținere și altele.

Am avut venituri proprii în cereștere anuală, din activități de bază:

Anul 2014: 134.364 lei

Anul 2015: 149.287 lei

Anul 2016: 151.427 lei

Ponderea veniturilor proprii în totalul veniturilor pe ultimii trei ani (6 %)

d.2. Cheltuielile estimate și cele realizate nu prezintă oscilații mari, am reușit să fim realiști și să convingem sponsorii și finanțatorii noștri de pre corectitudinea scopurilor și intereselor instituției noastre. La cheltuieli am urmărit o strategie echilibrată, armonioasă: în fiecare an am fost consecvenți față de nevoile elementare ale unei instituții muzeale, am ținut o listă de priorități și am avut o listă a obiectivelor râvnite.

d.3. analiza gradului de acoperire din surse atrase/venituri proprii a cheltuielilor instituției: - analiza veniturilor proprii realizate din activitatea de bază, specifică instituției pe categorii de bilete/tarife practicate: preț întreg/preț redus/bilet profesional/bilet onorific, abonamente, cu menționarea celorlalte facilități practicate;

Venituri din bilete de intrare este de 70 la sută din totalul de venituri proprii. Restul de venituri vin din vânzarea de cărți și săpături arheologie, închirieri sală etc.

- analiza veniturilor prevăzute și realizate pe ultimii trei ani;

- pentru anul 2014 total de venituri prevăzute: 2.240.160 lei, din care s-au cheltuit până la sfârșitul anului 2.151.510 lei
- pentru anul 2015 total de venituri prevăzute: 2.483.830 lei, din care s-au cheltuit până la sfârșitul anului 2.372.378 lei
- pentru anul 2016 total de venituri prevăzute: 2.746.400 lei, din care s-au cheltuit până la sfârșitul anului 2.625.123 lei

d.4. analiza gradului de creștere a surselor atrase/veniturilor proprii în totalul veniturilor;

Gradul de creștere a surselor atrase în comparație cu totalul veniturilor este în general constantă (aproximativ de 5% pe an) și nu prezintă oscilații spectaculoase.

d.5. analiza ponderii cheltuielilor de personal din totalul cheltuielilor;

Ponderea cheltuielilor de personal din totalul cheltuielior calculat la perioada de cinci ani este aproximativ de 55%.

d.6. analiza ponderii cheltuielilor de capital din bugetul total;

Cheltuielile de capital sunt constante, în ultimii cinci ani 5%.

d.7. analiza gradului de acoperire a salariilor din subvenție/allocație.

- ponderea cheltuielilor efectuate în cadrul raporturilor contractuale, altele decât contractele de muncă (drepturi de autor, drepturi conexe, contracte și convenții civile;

Gradul de acoperire a salariilor din subvenții este de 100%

d.8. cheltuieli pe beneficiar, din care:

- din subvenție 95%

- din venituri proprii 5%

2014

La finele anului 2014, bugetul definitiv aprobat al Muzeului Național Secuiesc a fost de 2.240.160 lei, după cum urmează:

• - cheltuieli de personal	1.011.160 lei
• - cheltuieli bunuri și servicii	897.000 lei
• - cheltuieli de capital	332.000 lei

Din care s-au realizat plăți în sumă de 2.151.510 lei după cum urmează:

• - cheltuieli de personal	1.010.906 lei
• - cheltuieli bunuri și servicii	889.212 lei
• - cheltuieli de capital	251.392 lei

2015

La finele anului 2015, bugetul definitiv aprobat al Muzeului Național Secuiesc a fost de 2.483.830 lei, după cum urmează:

• - cheltuieli de personal	1.106.000 lei
• - cheltuieli bunuri și servicii	1.067.830 lei
• - cheltuieli de capital	310.000 lei

Din care s-au realizat plăți în sumă de 2.372.378 lei după cum urmează:

• - cheltuieli de personal	1.093.986 lei
• - cheltuieli bunuri și servicii	1.060.623 lei
• - cheltuieli de capital	217.769 lei
•	

2016

La finele anului 2016, bugetul definitiv aprobat al Muzeului Național Secuiesc a fost de 2.746.400 lei, după cum urmează:

• - cheltuieli de personal	1.406.000 lei
• - cheltuieli bunuri și servicii	1.095.400 lei
• - cheltuieli de capital	245.000 lei
Din care s-au realizat plăți în sumă de	2.625.123 lei după cum urmează:
• - cheltuieli de personal	1.390.576 lei
• - cheltuieli bunuri și servicii	1.068.590 lei
• - cheltuieli de capital	165.957 lei

innen

E. Strategia, programele și planul de acțiune pentru îndeplinirea misiunii specifice a instituției, conform sarcinilor și obiectivelor prevăzute la pct. V:

e.1. prezentarea strategiei culturale (artistice, după caz) pentru întreaga perioadă de management;

Strategia culturală a Muzeului Național Secuiesc este axată pe deoparte în atragerea a cât mai multor grupuri țintă din localitate și regiune și oferirea unui program complex pentru vizitatori străini. Identificarea grupurilor țintă trebuie bazată pe proiecte și programe care au în vizor redescoperirea valorilor ascunse în depozitele muzeului, adică o valorificare spirituală a obiectelor de patrimoniu. Ex. foarte multă lume cunoaște istoria pașoptistă și rolul important jucat de secui în revoluția din 1848, dar foarte puțini știu, că avem cea mai bogată colecție de ciuperci, sau broderii nobile din sec. 18-19. prin scoaterea la iveală ale acestor valori atragem noi grupuri țintă.

e.3. proiecte propuse în cadrul programelor;

Proiectele sunt parte integrantă a programelor înșiruite

e.4. alte evenimente, activități, specifice instituției, planificate pentru perioada de management;

Perioada de management mai include și activități care slujesc o mai bună informare a meșterilor populari, care vin la secția etnografie pentru documentare, pentru a afla modalitățile autentice în a forma o broderie, în a ciopli o sculptură decorativă etc.

Secția documentară și de bibliotecă are și ea un program de deservire a cercetătorilor dar și a publicului. Avem planuri de a organiza activități socio-culturale în aer liber, la care grădina muzeului este un loc ideal.

F. Previzionarea evoluției economico-financiare a instituției, cu menționarea resurselor financiare necesare spre a fi alocate de către autoritate:

Previzionarea evoluției economico-financiare a Muzeului Național Secuiesc în condițiile macroeconomice și financiare actuale este foarte dificil de realizat. Aproape la toate capitolele am reușit să creștem, spre exemplu: calitatea și numărul publicațiilor, calitatea și numărul parteneriatelor și a colaborărilor între instituții muzeale, culturale și de învățământ, calitatea și numărul evenimentelor și numărul grupurilor țintă, numărul total al vizitatorilor etc.

f.1. previzionarea evoluției economico-financiare a instituției pentru următorii 5 ani, corelată cu resursele financiare necesare spre a fi alocate din subvenția/alocația acordată instituției de către Consiliul Județean Covasna.

Suntem convinși că putem menține actuala conjunctură, unde resursele financiare sunt stabile și constante.

- previzionarea evoluției veniturilor propuse a fi atrase de către candidat, cu menționarea surselor vizate: la venituri proprii putem să ne axăm pe o mai severă organizare în închirierea spațiilor (sala de expoziție, sala festivă, grădina muzeului) la săpăturile arheologice, creșterea numărului de aplicații și granturi câștigate pentru muzeu.

f.2. previzionarea evoluției costurilor aferente proiectelor (din programele propuse) prin realizarea unei proiecții financiare privind investițiile preconizate în proiecte, pentru întreaga perioadă de management: costurile aferente sunt greu de identificat în condițiile actuale.

- la proiectul de reabilitare a instituției sau de renovare în cazul Galeriei de Artă Gyárfás Jenő proiectele sunt derulate de finanțator, deci toate cheltuielile aferente sunt suportate de dânsii.

f.3. proiecția veniturilor proprii realizate din activitatea de bază, specifică instituției pe categorii de bilete/tarife practicate:

- la acest capitol proiectăm continuarea ușor ascendentă a creșterii veniturilor proprii, printr-o mai bună gestionare a sistemului și printr-o eficacitate mai mare în compartimentul PR al instituției.

Propunerি pentru întreaga perioadă de management 2017-2022:

În management:

1. Asigurarea, păstrarea și conservarea colecțiilor, oferirea serviciilor publice de calitate și un management muzeal la standarde înalte;
2. Aplicarea standardelor de control managerial
3. Asigurarea progresului în procesul de modernizare a serviciilor;
4. Diversificarea ofertei culturale și extinderea parteneriatelor;
5. Aplicarea principiilor de eficiență, eficacitate și economie în gestionarea mijloacelor financiare;
6. Asigurarea condițiilor optime de funcționare a instituției
7. Creșterea calității activității de cercetare științifică
8. Optimizarea comunicării interne și externe
9. Asigurarea formării profesionale continue a personalului MNS
10. Participarea la proiecte naționale și europene
11. Derularea continuă a programului de evidență computerizată, conservare și restaurare a patrimoniului cultural mobil

În infrastructură:

1. Reabilitarea și modernizarea sediului MNS, str.Kós Károly nr. 10 Sf.Gheorghe
2. Extinderea muzeului pe terenul aferent sediului din str. Kós Károly nr. 4 - Sf.Gheorghe

3. Finalizarea reparatiei capitale a secției externe al MNS, al Galeriei de Artă Gyárfás Jenő din Sf.Gheorghe (modernizarea sălilor de expoziție, a birourilor, a depozitelor, reînnoirea sistemului de iluminat și de incălzire a clădirii și implicit îmbunătățirea condițiilor climatice, rezolvarea problemelor de acces a persoanelor cu handicap etc.)
4. Reamenejarea interioara al Casei cu arcade- Lábasház, ca secție externă al MNS, în vederea înființării Muzeului Străjerilor Secui - Székely határőrmúzeum
5. Reparații la secția externă - Conacul Mikes Kelemen din Zagon

Expoziții de bază organizate în perioada 2017-2022:

1. Reînnoirea și modernizarea expoziției de bază etnografie, et. I.- sediu MNS
2. Reînnoirea și modernizarea expoziției de bază istorie- arheologie et. I.- sediu MNS
3. Reînnoirea și modernizarea bibliotecii documentare de la parter- sediu MNS
4. Înființarea expoziției de bază Istoria străjerilor secui-A székely határőrség története de la Casa cu arcade-Lábasház
5. Modernizarea expozițiilor de bază de la secția externă-Muzeul Breslelor Incze László din Tg.Secuiesc
6. Modernizarea expoziției de bază Panteon de la secția externă Galeria de Artă Gyárfás Jenő din Sf.Gheorghe
7. Modernizarea expoziției de bază de la Conacul Mikes-Zagon
8. Digitalizarea anuarelor Acta și Aluta și publicarea digitală a acestora, respectiv înregistrarea acestora în baze de date internaționale
9. Amenajarea colecției de paleontologie, roci și minerale, revizuirea inventarului la Secția Științele Naturii
10. Modernizarea expozițiilor de bază la secția Științele Naturii
11. Reamenajarea depozitului 4. în stil modern, accesabil și pentru vizitatori
12. Terminarea săpăturilor și aranjarea materialului provenit de la Malnaș-Băi cu prof. dr. Attila László, redactarea unui volum
13. Documentarea fotodigitală a 50% din colecții
14. Sistem nou de rafturi în depozitele de mobilier, rearanjarea depozitului de obiecte din lemn
15. Conservarea mașinilor agricole pentru prevenirea deteriorării la Cernat

16. Evidență colecțiilor, fișe de conservare pentru fiecare colecție în parte din cadrul MNS și la secțiile externe din județ
17. Fotografarea digitală a obiectelor expuse și a celor din depozit la secția din Cernat
18. Organizarea expoziției paleontologice bazată pe scheletul Mastodon anancus arvernensis de 3 milioane de ani

Expoziții temporale organizate în colaborare cu alte instituții:

1. Expoziția Academiei Maghiare de Artă și conferință științifică pe tema "Perspectivele artei plastice din Transilvania"
2. Expozițiile comemorative Samu Géza, Kondor Béla, Koffán Károly, Mattis Teutsch János, Varga Nándor Lajos
3. Expoziția tematică în comemorarea evenimentelor "Primului război mondial".
4. Expoziția comemorativă al etnografului Szinte Gábor

Expoziții organizate în alte spații:

1. Budapesta- Academia de Artă – expoziția Panteon al Galeriei de Artă Gyárfás Jenő preconizat pentru anul 2018.
2. București- Institutul de arhitectură Ion Mincu- expoziția Lumea lui Kós Károly și prezentarea cărții Kós Károly și Sf. Gheorghe

Editare de cărți:

1. Dr. László Ferenc: Táj és tudomány
2. Catalogul secției externe Muzeul Breslelor Incze László din Tg.Secuiesc
3. Catalogul secției externe Muzeul Depresiunii Baraolt
4. Catalogul expoziției de bază istorie- arheologie al MNS
5. Catalogul expositiei de baza A székely határőrség története

